ОБЛАСТНОЙ ПАРТКОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУДТА—АМАР МЭНДЭ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 6 (14117) | 1976 оной январиин 9, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

А. В. КАЗАНСКИДА РСФСР-эй ГАБЬЯАТА УРАН ЗУРААША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет уран зурагай искусствада габьяатай байһанайнь түлөө уран зурааша **Александр Владимирович Казанскида** (Буряадай АССР) **РСФСР-эй габьяата уран зурааша гэһэн** хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1976 оной январиин 7.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА XXIX КОНФЕРЕНЦИ

Мүнөөдэр Улаан-Үдэ хотодо, Ленинэй орденто оперо болон баледэй театрта областной партийна XXIX конференци хүдэлмэринэ эхилхэнь.

Ямар һайн һайхан, баяраар, омогорхоор түгэлдэр үе сагта, совет арадай манай болон политическэ ямар ехэ үйлэжэлтын оршон байдалда Буряад ороной коммунистнуудай хуралдаан болохоёо байна гээшэб! Партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые бүхы Совет оронойнгоо ажалшадтай хамта манай республикын ажалшад туйлай ехэ баяртайгаар, гүн зүрхэнэй һонирхолтойгоор үзэжэ абаад, хаана яанагүй халуугаар зүбшэн хэлсэжэ байна. Энэ асуудалаар ажалшад өөһэдынгөө һанамжануудые дэлгэрэнгыгээр хэлэнэ, гүн удхатай шухала дурадхалнуудые оруулна, КПСС-эй XXV съездые ажалай бэлэгүүдээр, алдар солотойгоор угтаха, шэн габьяатайгаар ажаллажа, эрхим амжалтануудые туйлаха байһан тухайгаа мэдүүлнэ, хүнүүд мэдүүлнэ.

Арбадахи табан жэлэй туршада социалис Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалай хэмжээ улам бүри эршэ ехэтэй болоод бэхижэхэ, арадаймнай ажахын али бүхы һалбаринуудай бүри хүсэтэйгөөр хүгжэхэ, арад зоной ажабайдалай улам һайжарха, алибаа юумэнэй элбэгжэхэ ушарые совет хүнүүд гүнзэгыгөөр мэдэрнэ, Коммунис партиингаа дотоодын болон гадаадын ленинскэ сэсэн мэргэн политикые совет хүнүүд үнэн зүрхэнһөө һайшаана, үргэн өөр дэмжэнэ.

Тоосоото үе соо Коммунис партиин хүтэлбэреэр манай областной партийна организаци арадайнгаа ажахын али бүхы һалбаринуудые удхаараа социалис, түхэл маягаараа үндэһэн соёл культурые саашадань хүгжөөхэ, хүн зонойгоо энхэ тэниглэн байдал улам һайжаруулха талаар бага бэшэ хэмжээ ябуулганууды бэелүүлээ. Республикымнай промышленность, хүдөө ажахы болон соёл культура урагшаа дабшаһаар байгаа. Нилээд амжалтанууд туйлагдаа.

Промышленностиин талаар абажа үзэбэл, хэдэ хэдэн предприятинууд ашаглалгада үгтэнхэй. Заримынь тоодо ороходо нимэ: Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай түрүүшынь ээлжэнэй барилга, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг завод, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай баяжуулгын фабрика, ЛВРЗ-дэ шэнэ механическа цех, мяханай комбинадта шүүһэ үүсэлэлгын цех, хүнгэн ба эдеэнэй промышленностиин хэдэн предприятинууд болон бусад барилганууд. Тоосоото үе соо промышленностиин гол продукцинууд 12 процентээр, бүхыдөө табан жэл соо 58 процентээр ехэ болоод.

Тэрэшэлэн табан жэлэйнгээ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргээд, түрүү зэргэдэ гараһан байһан коллективүүдые тоолохо болбол тоо һаа, үсөөн бэшэ. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводто ажалай бүтээсэшье ургаа, продукциин үнэ сэншье хямдараа, олзо оруулха түсэбынь шье үлүүлэн дүүргэгдээ. «Теплоприбор», «Электромашина», Шэнэ-Бэрхэнэй заһабарилгын, авиационно, судно заһабарилгын заводууд, ЛВРЗ, нарин сэмбын комбинат — эдэ түрүү предприятинуудай коллективүүд юһэдэхи табан жэлэй туршада баһал амжалтатайгаар ажаллажа гараа.

Түрүү предприятинуудай коллективүүд ханшан гээд һайн амжалтануудые туйлана, амжалтынь «нюуса» юуб гэхэдэ, түбхын түрүүндэ хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри шадамараар бэрхээр ябуулагдана, социалис мүрысөөн зүб зөөр эмхидхэгдэнэ, мүрысөөнэй дүн саг соогоо согсологдон гаргагдана, түрүүшүүл али болохоор урмашуулагдана, гээгдэгшэдтэ тодорхой туһаламжа үзүүлэгдэнэ, ажалайнь журам сахиг байна. Иимэ коллективүүдтэ продукциингаа шанар эрид ехээр һайжаруулхын түлөө, үйлэдбэриингөө ашаг үрэ дүнгые дээшэлүүлхын түлөө ёһотой тэмсэл болоно, ехэ үүсхэл оролдолго гаргагдана.

Гүрэнэй зүгһөө ехэ туһаламжын үзүүлэгдэһэнэй, капитальна хүдэлмэридэ мүнгэнэй һомологдоһоной, трактор, комбайн, ашаанай автомобиль болоод бусад хэрэгтэй зүйлнүүдээр һайнаар хангагдадаг байһанай ашаар республикымнай хүдөө ажахыда ехэхэн хубилалта болоо. Хүдөө ажахын али бүхы продуктнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ элбэгээр абтаа. Наймадахи табан жэлэйхитэй сасуулжа үзөө һаа, юһэдэхи табан жэлэй туршада хүдөө ажахын продукциин жэлэйнь дунда зэргын хэмжээн 10 процентээр ургаа. Тиихэдэ дунда зэргээр жэл соо абтадаг мяханай хэмжээн — 10,5 процентээр, һүнэй—11,5 процентээр, нооһоной—32 процентээр, үндэгэнэй—2.5 дахин ехэ болоһон байха юм. Гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Адууһа малай, шубуудай тоо толгойнь олошороо. Адууһа малай ашаг шэмэнь ургаа.

Мал ажал хүгжөөхэ талаар юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабаринуудые Кабанскын, Баргажанай, Хурамхаанай, Захааминай болон Баунтын аймагуудай колхоз, совхозууд амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагта жэл соо дунда зэргээр гүрэндэ худалдадаг малай ба шубуунай мяханайнь хэмжээн—61 процентээр, һүнэйнь —19 процентээр ехэ болоһон байна. Юһэдэхи табан жэлэй туршада дунда зэргээр жэл бүри Баргажанай аймагай худалдаһыень наймадахи табан жэлэйхитэйнь сасуулжа үзэхэдэ, жэл бүхэндэ һү ба мяха—21 процент ехээр, нооһо —35,6 процент ехээр гүрэндэ худалдадаг болоһон байха юм.

Тоосоото үе соо газар тарялан хүгжөөхэ, алибаа ургамалнуудай ургасыень баяжуулха талаар тодорхой хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ, муу бэшэ үрэ дүн туйлагдаа. 1975 ондо 657 мянган тонно ороохо тарян ургуулагдажа абтаад, 200 мянга гаран тонно гүрэндэ худалдагдаа бшуу. Энэ хадаа Буряад оронпй газар таряалангай түүхэдэ үзэгдөөгүй, эгээл баян ургаса абаһан ушар болоно. Гүрэндэ орооһо таряа худалдаха талаар абаһан социалис уялгаяа республикамнай бүхыдөө үлүүлэн дүүргээ. 1975 ондо 101 мянган тонно орооһо таряа худалдаха түсэбтэй байһан аад, республикамнай 201.6 мянган тонно худалданхай. Эндэ Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Бэшүүрэй болон Хяагтын аймагуудай колхоз, совхозуудай хубитань илангаяа ехэ. Хартаабха түсэбһөө ехээр, овощ 1974 онойхиһоо ехээр гүрэндэ тушаагдаа. Юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэн колхоз, совхозуудые нэрлэбэл, олон бии.

Эдэ бүхы баримтанууд дээрэһээ тобшолол хэхэдэ: КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые алдар солотойгоор бэелүүлхын түлөө Буряад оронойгмнай промышленностиингшье, хүдөө ажахыншье бүхы ажалшад шэн габьяатайгаар тэмсэһэн, тон ехэ үүсхэл оролдолго гаргаһан байна.

Зүгөөр, сэхыень хэлэхэдэ, бүхы арга боломжонуудаа хүсэд дүүрэнээр хэрэглээд байгаа һаань, ажахын коллектив бүхэнэй амжалтань бүри ехэ байха байһаниинь лабтай. Үйлэдбэриингөө түсэб, абаһан уялгаяа дүүргэдэггүй промышленна предприятинууд, колхоз, совхозууд бии байһаар. Тиимэ ажахынуудта дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүд тохёолдоно. Энэ дутагдалнуудые, алдуу эндүүнүүдые түргэн өөр усадхахын тула тодорхой хэмжээ ябуулгануудай хараалагдахань лабтай.

Тоосоото үе соо областной партийна организаци алишье талаараа ургаа, хатуужаа. Дайшалхы шадабаринь нэмээ. Дүй дүршэлөөр баяжаа. Энээн тухай олон тоото баримтануудые дурдамаар. Энэ үе соо 1350 хүн партиин гэшүүндэ абтаа. Мүнөө областной партийна организацида 1213 эхин партийна организаци ба 955 партийна бүлэг тоологдоно. Эдэнэр үдэр бүхэндэ зоной дунда ойлгууламжын, үзэл сурталай, партийно-эмхидхэлэй тон ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Партийна хүдэлмэриин шанар һайжараа. Лекторнууд ба элидхэлшэдэй, политинформаторнууд ба агитаторнуудай тоонь олошоронхой. Республика дотор 1400 гаран агитколлектив, 900 бүлэг политинформаторнууд «Знание» бүлгэмэй 546 эхин организаци хүдэлжэ байна.

Олониитэ ажалшадтай нягта холбоотойгоор хүдэлдэг, политическэ, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин шадамараар ябуулагдадаг коллективүүдтэ ажахыньшье, үйлэдбэриншье хэрэгүүд урагшатай байдаг. Тиимэ коллективүүд алишье талаараа ходо түрүүлжэ ябадаг заншалтай. Эндэ партийна организациин үүргэнь эли тодоор харагдана. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз республика дотороо түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябана. Тэндэхи 92 коммунистнуудһаа 28 хүниинь механизатораар, 16-ниинь — хонишоноор, 6-ниинь — һаалишанаар, 4-ниинь —мал адуулагшаар хүдэлнэ. Эдэнэр бултадаа түрүү зэргэдэ ябана. Колхоз соонь социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабаринуудые колхоз амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Коммунизм байгуулгын шэнэ шатада Эхэ оромнай гараад байна. Арбадахи табан жэлдэ бэелүүлэгдэхэ агууехэ зорилгонууд КПСС-эй XXV съезд дээрэ тодорхойлогдохо. Иимэ үедэ бүхы партийна организацинуудай урда тон ехэ хүндэтэй, тон ехэ харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Эдэ зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ тухай конференциин делегадуудай хөөрэлдэхэ байһаниинь лабтай.

Урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар шиидхэхыень областной партийна XXIX конференциин делегадуудта хүсэе!

ЛВРЗ-гэй аппаратна цех соо Иван Кондратьевич Заболотскиие танихагүй хүн олдохогүй ёһотой. Нэгэдэхеэр, тэрэнэй ударидадаг электрослесарьнүүдэй бригада коллектив соогоо ходо түрүү зэргэдэ ябадаг, алдар сууда гараһан бригада юм. Жэшээлхэдэ, табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид бэелүүлэнхэй. Эрхим продукци гаргадагаараа завод соогоо мэдээжэ болоһон энэ коллективэй зурган гэшүүдынь өөрын шанарай тамгатай болонхой.

Хоёрдохёор, цехэйнгээ партийна организациин секретаряар һунгагдаһан тула Иван Кондратьевич ниитын хүдэлмэри ябуулна. Элдэб олон асуудалнуудай гарахадань, тэрэ хүн бүхэндэ ерэжэ хөөрэлдэдэг, ямаршье орёо асуудал байбалнь, зохид соонь шиидхээд орхидог хүн шуу. Тиимэһээ нүхэр Заболотскиие хүдэлмэришэдэй ехэ хүндэлдэг байһаниинь гайхалгүй лаб даа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник Иван Кондратьевич Заболотский ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ХУДАЛДАХА 1975 ОНОЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ

(процентээр)

Аймагууд	Мяхан	Һүн	Үндэгэн	Нооһон
Баргажанай	100,1	97	100,9	—
Баунтын	103	105	—	—
Бэшүүрэй	101	100,6	113	168
Зэдын	93	95	100	107
Яруунын	101	96	108	—
Загарайн	100,3	100,2	107	330
Захааминай	100,5	102	105	—
Кабанскын	102	100,3	—	100,8
Хэжэнгын	104	100	99,4	—
Хурамхаанай	106	101	103	—
Хяагтын	92	102	100,3	100,8
Мухар-Шэбэрэй	89	99,5	107	179
Ахын	103	113	114	—
Прибайкалиин	101	102	—	—
Хойто-Байгалай	115	119	—	—
Сэлэнгын	101	99,3	106	—
Түнхэнэй	100,8	95	97	55
Улаан-Үдын	104	98	104	105
Хориин	107	103	110	100,1
Республика бүхыдөө	100,1	99,1	104	104

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ республикамнай бүхы дээрээ гүрэндэ мяха, нооһо, үндэгэ худалдаха, тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Урда жэлэйхидэ орходоо 1975 ондо 1.268 тонно мяха, 593 центнер нооһо, 4 миллион 41 мянган үндэгэн ехээр тушаагдаһан байна. Гүрэндэ һү тушааха жэлэй түсэб 0,9 процентээр дүүргэгдээгүй үлөөшье һаа, 1975 ондо урда жэлэйхиһээ 1.944 тонно һүн ехэ худалдагдаһан байха юм.

Гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб гурбан аймаг дүүргээгүй үлөө. Тэдэнэй тоодо Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Зэдын аймагууд ороно. Республикын Хүдөө ажахын министерствын мэдэлэй 23 совхозой 6-ниинь гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө дүүргээгүй. Илангаяа «Одон», Ехэ-Нугын совхозууд энэ түсэбөө 46—58 процентдэ хүргөө. Мүн Хүдэриин, «Авангард», «Эрдэм» совхозууд гүрэндөө мяха дутуу тушаагаа. Хони үсхэбэрилдэг совхозуудай трестын харьяата 19 совхозой алар 8-ниинь гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Эдэ совхозуудай тоодо Зэдын аймагай «Заречный», Оёорой, «Октябрьский», Ториин совхозууд, Хэжэнгын аймагай Худанай, «50 лет Октября», Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ совхозууд ороно.

Үнгэрһэн жэлдэ республикымнай 7 аймагай ажахынууд гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө бэелүүлээгүй гараа. Ингэжэ республикаяа гэдэргэ татаһан аймагуудай тоодо Баргажанай, Зэдын, Яруунын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Улаан-Үдын аймагууд хабаадана. Бүхы республикаараа урда жэлэйхиһээ ехэ һү худалдаал байхада, Баргажанай, Зэдын, Яруунын, Түнхэнэй аймагууд уруугаа орошоо. Энэ ехэ дутагдалаа усадхахын тула шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй эхинһээ хойшо һү һаалияа дээшэлүүлхын тула бүхы хүсөөрөө тэмсэхэ шухала. Үнгэрһэн жэлдэ айлнуудһаа һү худалдажа абаха хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэһэн байха юм.

Гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэб арба гаран процентээр дүүргээгүй үлэһэн совхозуудай тоодо Джидинын, Нарһатын, Худанай, «50 лет Октября», Болонской совхозууд ороно. Эдэ совхозууд гүрэндөө урда жэлэйхиһээ бага һү оруулһан байна.

Нооһо гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб Хэжэнгын, Түнхэнэй аймагууд дүүргээгүй үлөө. Мүн эдэ болон Хяагтын, Улаан-Үдын аймагуудай ажахынууд нёдондо урда жэлэйхиһээ бага нооһо тушаагаа. Гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө мууса дүүргэһэн ажахынууд гэхэдэ, Чисаанын (63 проц.), Ториин (88 проц.), Оёорой (78 проц.), Загаһатын (95 проц.), Тельманэй нэрэмжэтэ (97 проц.), «Заветы Ильича» (90 проц.), «Одон» (90 проц.), Ехэ-Нугын (90 проц.) Хүдэриин (94 проц.) болон бусад.

Гүрэндэ үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб гансал Түнхэнэй аймаг дүүргээгүй.

ХОНИШОДОЙ ЗАНШАЛТА УУЛЗАЛГА

Һүүлэй жэлнүүдтэ аймагуудай газетэнүүдэй редакцинуудай дэргэдэ түрүү хонишодой, һаалишадай уулзалганууд үнгэргэгдэдэг болонхой. Эдэ уулзалганууд заншалта болоо.

Һаяхан Түнхэнэй аймагай «Саяан» газетын редакцида түрүү хонишод суглараба. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэй дүнгүүдые гаргажа, өөһэдынгөө баян дүй дүршэл андалдан, һонирхолтойгоор хөөрэлдэбэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон, Ленинэй орденто Гатаб Цыбиковичч Шойбоновые эдэ хонишодой дунда харанабди. Нүхэр Шойбонов олон жэлэй туршада «зуутанай» тоодо ябана. Жэшээлхэдэ, 1975 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 104 хурьга абажа, хүхэ ногоон дээрэ бүрин бүтэнөөр табяа. Мүн энэл ажахын Шулуутын отделениин түрүү хонишод аха дүү Ринчин, Владимир Яндановтан 100 эхэ хонин бүриһөө 108—109 хурьга абаа юм.

Мүн Туранай совхозой хонишод Б. Хошхоев, Г. Аюшеев, «Маяк» колхозой Б. Югодуров гэгшэд «зуутанууд» болоһоор үнинэй.

Ингэжэ аймагай түрүү хонишод «Саяан» газетын редакцида уулзажа, ажахынуудаингаа хэрэгүүд, өөһэдынгөө арга боломжонууд тухай удаан хөөрэлдэбэ.

Түнхэнэй аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин начальник И. М. Матвеев хонишодой урда үгэ хэлэжэ, тэдэнэй саашанхи зорилгонуудые тодорхойлбо.

Мүн «Саяан» газетын редактор Г. Б. Булгутов эмаршалгын үгэ хэлээ.

Эндэ сугларһан түрүү хонишод аймагай бүхы хонишодто хандаһан Хандалга, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые баталан абаа. Жэшээлхэдэ, Тооро нютагай хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 110, Туранай совхозой Монгойн хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абахабди гэжэ үгөө үгөө.

Түрүү хонишодой заншалта энэ уулзалгын туһатай байхань лабтай.

Л. ДУНЗЫНОВ.

ГАНСАШЬЕ ГЭР БАЙРА ХЭРЭГТЭЙ БЭШЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө нютагуудта ажаһуудалай эрилтэ хангалгада улам ехэ анхарал хандуулагдадаг болоно байна. Энэ талаар бага бэшэ ажал хэгдээ. Гэхэ зуура, «холын нютагуудта» ажаһуугшадые ехэнхи ушарта муугаар хангадаг байна.

Нэгэ иимэ баримта һанаанда ороно. Дүй дүршэл андалдахаяа манай совхоздо хүршэ аймагһаамнай делегаци ерэһэн байгаа. Тиигэжэ полевой стан дээрэ нэгэ һонирхолтой хөөрэлдөөн болоһон юм. Айлшадай нэгэн, мал ажалтай ехэ совхозой директор механизаторай гэрые ехэ удаан, шүүмжэлхы ёһоор хараһан байгаа. Улаан булан соо телевизор табяад үзэбэ. Душевой соо орожо, кран мушхажа үзөөд, бүлеэн уһан доро гараа тодожо байтараа гэнтэ иигэжэ дуугараа һэн:

— Эдэ бүгэдэ үлүү юумэн гээшэ. Хуряалгын үедэ телевизор хараха арга шадал комбайнерта байхагүйл. Бүхэли үдэр соо хүдэлжэ эсээд, ямаршье углуу буланда орожо амархаар болохол.

Минии буруушаахаяа байтар ондоо нэгэ айлшан, механизатор, ехэл атаархан һанаа алдаад, иигэжэ мэдүүлээ бэлэй:

—Манда эгээл иимэ байдаг һаань ехэл һайн байгаа, харин манда бүхы бригададамнай нэгэ багахан вагон бии...

Ажаһуудалай эрилтэ хангалга

Хаанашье иимэрхүү хөөрэлдөөн болодог. Гэр байрын асуудал шиидхэхэ гээшэ шухала, хүнгэн хэрэг бэшэ. Энээниие бидэнэр өөрынгөө дүй дүршэл дээрэһээ хаража этигэһэн байнабди. Совхозой гол буусын байрладаг Тэлимбэ тосхон Яаблан шэлын хормойдо оршодог тула хэдэн тээһээ ой тайгаар бүрхөөгдэнхэй. Аймагай гол бууса хүрэтэр 200 километр, Улаан-Үдэ хүрэтэр — 500 километр.

Арбан табан жэлэй саада тээ элдүүрилэгдэһэн шэнэ газар дээрэ «Комсомольский» совхозой эмхидхэгдэхэдэ, хүдэлмэришэ хүсэн даб гэһээр ехээр дуталдаһан юм. Хүнүүдые ондоо тээһээ урижа асарха хэрэгтэй байгаа.

Эндэ ерэгшэдые дайралдаһан лэ байрада оруулха хэрэгтэй бологдоо һэн. Ондоо тээһээ зөөжэ ерэгшэд, илангаяа гэр бүлөөрөө ерэһэн хүнүүд, нэгэ хоёр жэлэй турша соо зобоод, гэдэргээ бусадаг байһан юм. «Комсомольский» совхозой коммунистнууд иигэжэ шиидхэбэри гаргаһан юм: барилга өөрынгөө хүсөөр хэхэ. Зэргэлдээ ой модон. Барилгын хэгдэжэ эхилхэдэ, ажахыдамнай хүнүүдэй ерэжэ эхилһэниинь гайхалтай бэшэ. Бидэнэр мүнөө хүдэлмэришэдые гансашье гэр байраар хангана бэшэбди. Хүн гээшэ гансашье гэр байраар һанаа дүүрэн байдаггүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ хоёр шэнэ клуб барябди. Тэлимбэдэ 320 хүнэй һууритай интернат һургуули баригдаа. Эхэнэрнүүд багашуулайнгаа түлөө һанаагаа зобохоёо болинхой. Гол буусада, мүн Целинне һууринда хүүгэдэй саадууд хүдэлнэ. Столоводо ямаршье сагта хүн зон олон байдаг. Совхозой гостиницашье хооһон байдаггүй.

Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг аймагай комбинадай филиал һаяар баригдахаар түсэблэгдэнэ. Тиихэдэ тосхондомнай өөрын парикмахер, фотограф, гутал заһадаг мастер бии болохо. Байра дээрээ час заһуулжа, хубсаһаа сэбэрлүүлжэ болохо юм. Гэхэ зуура, хубсаһа оёулха, телевизор заһуулха, мүн бусадшье хүдэлмэри һуури дээрээ хэгдэхэгүй байна.

Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай машинын манай ажахыда графигай ёһоор ерэһэн нэгэшье ушарые һанаандаа оруулнагүйб. Юундэ тиинэб? Мастернууд элдэб шалтагаанаар холын замда гарахаяа арсана. Хэһэнэйнь зэргээр салин түлэдэг гурим эндэ хараада абтанаха юм. Аймагай гол буусаһаа малшадай байра хүрэтэр мастернууд бүхэли сүүдхэеэ гээхэ болоно. Мүн гэдэргээ бусахадаа эды шэнээн саг гээдэг байна. Телевизор заһахын тула Улаан-Үдэһөө мэргэжэлтэдые дуудаха хэрэг гарадаг. Тэндэһээ ерэһэн хүн хоёр тээшэе мянга гаран километр ябаад, недели шахуу сагаа барабашье, мүртэй мүнгэ олодоггүй.

Энэ шалтагаан тушаа хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Буряадай АССР-эй министерствэдэ орожо һонирхоһон байгааб. **Зуун километрһээ дээшэ газарта ошожо, захил дүүргэхын тула мастерта тарифна салин заатагүй түлэгдэхэ зэргэтэй гэһэн асуудал хэдэн жэлэй турша соо табигдана. Габэшье, мүнөөшье хүрэтэр энэ асуудал шиидхэгдэнгүй байһаар** гэжэ намда ойлгуулаа.

Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэдые үбэлэй сагта оройдоошье харадаггүйбди. Гэхэ зуура, тэдэниие зөөлхэнь бэрхэтэй. Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадуудай мэдэлдэ гансал автофургонууд бии байдаг, тэдэнь газааһаа һайнаар гоёогдонхой, дотороо дулаасуулагдадаггүй. Харин манда ехэ хүйтэн — 40 гаран градус болодог байна. Ажаһуудалай эрилтэ хангаха таатай зохид УАЗ машинанууд-багахан автобусууд промышленностьда бүтээн гаргагдана, харин манай энээ руу иимэ автобусууд юундэшьеб харагданагүй.

Хүдөө нютагуудта ажаһуугшадай байра байдалай хотынхиһоо ехээр илгархагүйн тула культурно-ажаһуудалай элдэб эрилтэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэдтэй сугтаа шиидхэжэ шадаха байнабди.

Н. НАЙДАНОВ,
«Комсомольский» совхозой директор.

Яруунын аймаг,
Буряадай АССР

(«Правда» газетын 1976 оной январиин 6-най номерһоо абтаба).

КОММУНИС ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРЕЭ

ШЭНЭ, БҮРИ ЕХЭ АМЖАЛТЫН ТҮЛӨӨ

ТҮСЭБТЭ юһэдэхи табан жэлэй туршада коммунис байгуулалтын али бүхы участогуудта туйлагдаһан ехэ ехэ амжалтанууд хадаа партиин XXIV съездын хараалһан зорилгонуудай хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэһэнэй бодото гэршэ болоно. Мүнөө шэнэ, арбадахи табан жэлэй богоһо алхажа ороод байхадаа, үнгэрһэн үедэ аймагай партийна организациин ябуулһан хүдэлмэри тухай, тэрэнэй үрэ дүн тухай зарим тэды тогтохо хүсэлэн түрэнэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дайшалхы хүтэлбэри болгон, партиин райком бүхы анхаралаа эхин организацинуудай ажал ябуулгые улам эдэбхижүүлхэ, кадрнуудые шэлэн томилхо, зүбөөр хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта хандуулна гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тиихэдээ түбхын түрүүндэ партийна хүтэлбэриин онол арга болон дүй дүршэлые улам нарижуулан һайжаруулха, кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, журам бэхижүүлхэ, партиин дээдын органуудай болон өөһэдынгөө абаһан тогтоолнуудай дүүргэлгын хойноһоо шанга хиналта тогтоохо гэжэ оролдоһомнай элитэ.

Кадрнуудай эдэбхи хүг... мэргэжэл шадаба... дээшэлүүлхэ, дааһан ... харюусалга ехэтэй... ...ндадаг байхаар хүмүүжүүлхэ зорилгоор аймаг дотор янза бүриин хүдэлмэри, элдэб һуралсал үргэнөөр эмхидхэгдэнхэй гээшэ. Тиихэдээ илангаяа марксистско-ленинскэ суртал шудалха, түрүү үзэл бодолтой, үнэн сэхэ сэдьхэлтэй байха, хүн зонтой хүдэлжэ шадаха эрилтэ табигдадаг байгаа.

Энэ талаар Тимлюйн цементын заводой, Каменскын автотранспортна предприятиин, Мысовая станциин, хэлхээ холбооной Кабанскын узелай, Оймороой мебелиин фабрикын, «Шергинский» совхозой партийна организацинууд эдэбхитэй, үг зорилго хараалһан хүдэлмэри ябуулдаг юм. Тэдэнэр ажахын болон нийтын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдтэй саг үргэлжэ хүдэлдэг, тэдэниие ажалшадай дунда хүдэлмэрилхэ дадал шадабарида һургадаг юм.

Гадна партийна эхин организацинуудай хүтэлбэри бэхижүүлхэ, харюусалгыень дээшэлүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Илангаяа партийна бүлэгүүдэй ажал ябуулгада туһалдаг, залан хүтэлбэрилдэг болоһон ушар партийна нүлөө үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэмнай ехэ туһатай байһыень дурдангүй үнгэржэ боломоор бэшэ. Мүнөө аймаг дотор партийна 34 бүлэг хүдэлнэ. Тэдэнэр бригадын, фермын, участогай коллективэй ажал хэрэгтэ нүлөөлнэ, тэдэнэй даабари болон социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ тэмсэлые ударидадаг хүсэн болоно шадаа.

Эмхидхэхы удхатай али олон хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэй аша туһаар партийна эхин организацинууд коллектив бүхэндөө хүтэлбэрилхы, элсүүлхы, хүмүүжүүлхы хүсэн болоно шадаа. Тиимэһээл тэдэнэй эрхилдэг политическэ хүдэлмэриинь удха гүнзэгыржэ, хараалһан зорилгодоо хүрэдэг байна. Партийна организацинуудай коллективүүдэй дунда эмхидхэн ябуулдаг социалис мүрысөөнэй дэлисэ, үрэ дүнгынь эли бодо үргэдөө гэжэ хэлэлтэй.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөн ехэл урагшатай, баян үрэ дүнтэй байгаа гээшэ. Энээниие үнгэрһэн табан жэлэй түсэбэй, абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтэ гэршэлнэ.

Манай аймагай промышленна 15 предприяти, загаһа олзоборилгын бүхы колхозууд табан жэлэнгээ түсэбтэ даабариие болзорһоонь урид дүүргэжэ шадаа. Тиихэтээ хамта даабариһаа үлүүлэн 5 миллион гаран түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө. Бүтээһэн продукциин шанар яһала һайжараа. Жэшээнь, гаргаһан бүхы цементын хахадһаа ехэнхинь, шиферэн 20 процентнь эрхим шанартай гэһэн сэгнэлтэ абадаг болонхой.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй туршада уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын нилээд олон дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Тэдэнэй экономическа ашаг үрэнь 4,2 миллион түхэригэй сэнтэй байна. Аймагай барилгашад наймадахи табан жэлэйхиһээ 2,5 дахин ехэ хэмжээнэй гол фонднуудые энэ үедэ ашаглалгада оруулаа. Тэдэнэй дунда Сэлэнгын целлюлозкартоной комбинат, Кабанскын нугаһанай фабрика оролсоно. Хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ али зэргын ехэ барилга хэгдээ гээшэб! Үнгэрһэн табан жэлэй туршада аймаг тодор электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгэ 3,8 дахин ургаа.

Хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ мүн лэ горитой алхамууд хэгдээ. Энэ гол һалбариин технологиие улам нарижуулха хүдэлмэри үргэлжэлһөөр байгаа. Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй даабари (овощһоо бэшээрэнь) сүм бэелүүлэгдээ. 1.435 тонно мяха, 2.345 тонно һү, 7.600 тонно ороохо таряа, 9.452 тонно хартаабха аймагаймнай совхозууд гүрэндөө түсэбһөө гадуур тушааһан байха юм. Имагтал һүүлэй хоёр жэлэй туршада 3 мянга гаран гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэжэ, ашаглагдадаг болоо. 3,5 миллион түхэригэй хэмжээнэй гидромелиоративна хүдэлмэри хэгдээд байна.

Үйлэдбэриин хүсэ улам ехэ болгохо, тэрэнээ ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар аймагай предприятинуудай коллективүүдтэ ехэ юумэн бүтээгдээ гээшэ. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ горитой дээшэлээ, гол фонднуудай ашаг нэгэ хэмдээ байдаг болоо бшуу. Энэ талаар Байгалай модоной баазын, цементын ба шиферэй заводуудай, овощ болбосоруулгын ба Кабанскын загаһанай заводуудай, мүн бусад хэдэн предприятинуудай коллективүүдэй ажал хэрэг онсолон магтамаар.

Аймагай ажалшадай һуудал байдал һайжаруулха, соёл болбосоролоинь эрилтэ хангаха талаар мүн лэ бата алхам хэгдээ гэжэ тэмдэглэмээр. Табан жэлэй туршада 80 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээтэй байрын гэрнүүд, һургуулиин 5 байшан, хүүгэдэй 6 саад болон ясли, гурбан клуб, поликлиникэ, 10 магазин, худалдаа наймаанай түб, кафе гэхэшэлэн хэдэ хэдэн томо барилганууд бодхоогдоо бшуу.

Түсэбтэ табан жэлэй туршада хэһэн, бүтээһэн юумэнүүдэйнгээ дүн согсолоод байхадаа, баясамаар жэшээнүүд олон. Үнэхөөрөө, урдань үзэгдөөгүй амжалта туйлагдаа. Энэмнай аймагай партийна организациин, коммунистнуудай, бүхы ажалшадай ехэ оролдолго гаргажа бэелүүлһэн һайн хэрэг болоно.

Гэхэ зуура хамаг бүхы хэрэгнай нэгэ адли һайнаар бүтэшоо гэжэ хэлэжэ яажа болохоб. Манай аймаг соо шиидхэгдээгүй, мүрөө хүсэд олоодүй асуудалнууд, гээгдэлдэ ороһон предприятинууд бии байһаар. Үйлэдбэри хүтэлбэрилгые улам нарижуулан һайжаруулха, дунда шатын кадрнуудай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулха эрилтэ урагшаа дабшажа байгаа саг табина. Жэшээнь, Клюевскэ леспромхозой коллектив ехэ гээгдэлдэ оронхой. Түмэр замай зарим һалбаринууд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Барилгын хэрэг һайн гэхээр бэшэ.

Шэнэ, арбадахи табан жэлэй шэнэ эрилтэтэй зохилдуулан, КПСС-эй райком, партийна организацинууд эдэ дутагдалнуудые үндэһөөрнь усадхаха али бүхы хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Энэ асуудал хадаа манай эгээл урдаа хараха хэрэг болоно.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлые аймагай ажалшад ажалай ба политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтаба. Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проекттэй тэдэнэр угаа анхаралтайгаар танилсана. Мүнөө үедэ партиин энэ документые зүбшэн хэлсэлгэ үргэнөөр боложо байна. Олониитын анхаралда тунхаглагдаһан энэ документые зүбшэн хэлсэлгын дүн согсологдожо, тусгаар хэмжээнүүдэй абтаха байһаниинь элитэ.

Түрэл партиимнай ээлжээтэ XXV съездын нээгдэхэ үдэр бүри ойртожо байна. Тэрэнэй ойртохо тума съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөнэй дэлисэ улам үргэдэнэ. Нигэжэл арбадахи табан жэлнай түрүүшын үдэрһөө эршэ түгэсөөр урагшаа алхалжа эхилбэ гээшэ. Энэл үргэн дабшасада Кабанскын аймагай ажалшад өөһэдынгөө алхам нэгэдүүлхэ, ерээдүйн шэнэ амжалтын түлөө тэмсэхэ зорилготой.

А. БЕРЕЩИНОВ.
КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь.

«...Советскэ Союзай Коммунис партиин хүтэлбэрилхы, зоригжуулхы үүргэ, мүн ажахын ба соёл культурын хүгжэлтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ совет арадые элсүүлхэ тушаа тэрэнэй хэһэн эмхидхэлэй болон политическэ олон янзын ажал ябуулга эндэ шэнэ хүсэтэйгөөр тобойсо харагдаа бшуу».

(Партиин XXV съездэ зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектһээ).

Конференциин делегат

Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой эрхим һаалишадай нэгэн Бутидма Цыдыповна Дондокова үнгэрһэн табан жэл соо амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа. 1975 оной ноябриин долоондо юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари дүүргэлэн тухайгаа элидхээ һэн.

Тиихэдээ даажа байһан үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 2845 килограмм һү һаажа, нэгэ нэгэ тугал абажа ондо оруулһан байна.

Шэн габьяата ажалайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор, ВДНХ-гай медаляар тэрэ шагнагданхай. Гадна «Шэн габьяата ажалай түлөө В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй хүндэлэлдэ» гэһэн медальда, «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагшын» тэмдэгтэ хүртэһэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Ц. Дондокова үнеэдээ һаахаяа ошожо ябана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЭДЭБХИТЭН

ҺАЯ ҺУРГУУЛИЯА дүүргэһэн залуу хүн бүхэн ерээдүйнгөө мэргэжэл нэгэн гээ һаа, үни хада шэлэнхэй байдаг. Үгы һаа, хаана һураха гү, али хүдэлхэ тухайгаа ойлгожо ядадаг, нилээн маргадаг гээшэ. Виктор Боянович Санжихаев мэргэжэлээ шэлээгүйшүүлэй тоодо оролсоно. Эсэгэнь хүбүүмни врач болоһой гэжэ һанадаг байгаа. Харин Викторэй зүрхэндэ энэнь тааруугүй һэн. Тиимэһээ удаан саг соо хаана ошожо һураха тухайгаа элирүүлжэ ядаһан юм.

Залуу хүбүүн математикада ехэ дуратай һэн. Тиимэһээ Москвагай авиационно институтда һураха гэжэ һүүлэй һүүлдэ шиидэбэ. Тиигээд лэ шалгалта барихаяа ниислэл хото ошоо һэн.

Шалгалта барижа байхадаа мэргэжэлээ буруу шэлэһэнээ ойлгоо. Тиигэжэ Викторэй документнүүдээ абаад нютагаа бусажа ерэхэдэнь, эсэгэнь дурагүйлхөөшье һаа, олон табые шашажа, зэмэлжэ байнгүй «хүдэлэ» гээ бэлэй. Жэл соо ажаллаһанайнгаа һүүлээр Эрхүүгэй финансово-экономическа институтда орожо, табан жэл соо һуража гараһан юм.

Һүүлдэ олон жэл соо хүдэлөөд байхадаа, тэрэ өөрынгөө тон дуратай, зүрхэ сэдьхэлдэнь таарама мэргэжэлээ олоһоноо ойлгоо. Юуб гэхэдэ, түсэблэгшын мэргэжэл хадаа ехэ удха шанартай, һайн мэргэжэл шуу. Түрүүн харахада, ямаршье удхагүй тоо баримтануудай саана гүрэн түрын хэрэг, хүнүүд байна гэжэ ойлгобол, түсэблэгшэ харюусалгаяа һайн мэдэржэ, удха түгэлдэрөөр, хэрэгтэй юумэ хэжэ байһандаа бата этигэлтэйгээр хүдэлхэ байна.

Үнэн дээрээ түсэблэгшын мэргэжэл тухай хөөрэхэ гээшэ хүшэр хэрэг гэжэ би гансата ойлгобоб. Хараха янзада юрын гэхэдэ юрын, «саааһанай» хүдэлмэри ха юм. Гэбэшье Виктор Боянович мэтын хүнүүдтэй уулзахадаа, тэдэнтэй хөөрэлдэхэдөө, мэргэжэл бүхэнэй далда удхые, һонирхолтойшье, һайханшье байһыень үнэн зүрхэнһөө ойлгохош. Тиихэдээ иимэ зоной мэргэжэлдэнь хүндэтэйгөөр хандадаг болохош...

Виктор Боянович Санжихаев Хойто-Байгалда хүдэлхынгөө урда тээ Баунтын аймагта олон жэл соо ажаллаһан юм. Молибденэй ехэ хэбтэшэ олоһон Орекитканай комплексно, асбестын Молодёжно хэбтэшэ нээһэн Муини партинуудта ахалагша экономистаар хүдэлхэдөө, эрдэмтэй, түгэс дадал шадабаритай түсэблэгшэ байһанаа харуулжа шадаа.

Тиихэдээ гүрэн түрын удха шанарай энэ хэбтэшэнүүдые олохо хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулһан ааб даа. Холын хүбшэ тайга соо, ямаршье харгыгүй барга газарта байһан геологуудые эдеэ хоолой болоод бусад зүйлнүүдээр саг соонь, дүүрэнээр хангаха, тэдэнэй хүдэлмэриие тааруу зохид соонь түсэблэхэ гээшэ Виктор Бояновичта, тэрэнэй нүхэдтэ даалгагданхай байгаа. Энээниие амжалтатайгаар бэелүүлһэнэйнь ашаар лэ иимэ хэбтэшэнүүд олдожо, гүрэн түрэдэ аша туһатай хэрэг бүтээ ха юм.

Удаань нүхэр Санжихаев Хойто-Байгалай экспедициин түсэблэлгын таһагай начальнигаар томилогдожо, ... болотор энэ тушаалдаа ... дэлнэ. Тиихэдээ баһал ... наар, оролдосотойгоор ... лаа хэжэ, коллектив ... нэрэтэй, хүндэтэй болон...

Гэхэтэй хамта Виктор ... новичые гансал эрхим ... гэжэлтэн гээд хэлэхын ... гүй. Тэрэ нийтын хүдэл... дэшье эдэбхитэйгээр ... далсадаг, урагшаа һан... коммунистнуудай нэгэн... Мүнөө нүхэр Санж... хоердохи жэлээ экс... циингээ партийна орга... циин секретаряар һунга... Сугтаа хүдэлдэг нүхэ... тэрээндэ иимэ ехэ ... найдабари дэмы үзүүлэ... байгаа ёһотой.

Үнэхөөрөөшье, нүхэр ... жихаевай хүтэлбэр... партбюрогой үүсхэлээр ... дэн комиссии байгуулаг... партийна хүдэлмэри ... һайжаржа байна гэжэ ... дэглэхэ хэрэгтэй. Зах... най ажал ябуулгые ... культурно-ажаһуудалай ... лон худалдаа наймаа... ажалаи усалһаа хамга... болон промышленна са... рииие сахилгын комисси... илангаяа һайнаар хүд... тэдэниие ударидадаг ко... нистнууд В. А. Каты... И. А. Сураков гэгшэд ... шадай һайшаал магта... хүртэнэ.

Гадна партиин зэргы... хижүүлхэ, коммунист б... нэй эдэбхи үүсхэл ... лүүлхэ, залуушуулые ... мүүжүүлхэ талаар гор... ажал ябуулганууд бэелү... дэжэ, энэ партийна орга... ци эрхимүүдэй тоодо ор... дог болонхой. Тиинш... палай даа! Холын хүбшэ... га соо хүдэлжэ байһан ... логуудые партийна орга... зациин халуун анхарал ... һоо гаргангүй, бүхы арга... ломжонуудаа хэрэглэн, ... хэли жэл соо бүхы ... дэлмэрээ эмхидхэн ябу... шададаг байһан ушар ... тийна бюрогой, тэрэнэй с... ретарь нүхэр Санжихае... эдэбхи үүсхэлһээ, оролдо... һоо үндэһэтэй бшуу.

Виктор Боянович Хо... Байгалай эрхим пропаг... дистнуудай нэгэн гэжэ ... дахин дуулаһан хүм. Т... нэй ударидадаг экономи... һургуулиин дүй дүршэл ... ной анхарал ходо та... байдаг. Тиимэһээ жэ... жэлдэ түс һургуули ... дотороо эрхимдэ тоолог... гээшэ.

— Экономическа эр... хүн бүхэндэ хэрэгтэй. Х... бэрилэгшэшье байг, ю... хүдэлмэришэншье байг. Ю... дөө хэһэн ажалайнгаа хэ... һатай байһаниие мэдэ... хүн һайнаар хүдэлхэ ... Гансал салин хүлһэн т... һанаха бэшэ, харин а... бүри һайн, гаргаша ба... болгохо тухай бодохо ... тэйл. Экономикын үнд... һуури хүн бүхэн мэдэхэ ... той. Энэ зүб.

Виктор Боянович ни... хэлэнэ. Тиихэдээ түс эко... мическа һургуулиин а... тинуудай нэгэ талань ... рэн харагдана. Ударида... иимэ һанамжатан, эд... тэй, урагшаа һанаатай, ... рюусалгаяа мэдэржэ ба... сагта шагнагшадшье тэр... «галда» нэрбэгдэхэ бай... бшуу.

Виктор Санжихаев эр... лектор, эдэбхитэй спортс... уран һайханай арти... Иимэл байха ёһотойл даа ... най партиин найдамтай ... шэглэхэ хүсэн — юрын ко... мунист.

А. БАПБОРОДИН
Нижнеангарск.

ДЕЛЕГАДУУД ХӨӨРЭНЭ

КОММУНИСТНУУДАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Мүнөөдэр областной XXIX партийна конференци ажалаа эхилхэнь. Энэ ехэ суглаан дээрэ хэлсэхэ юумэн шиидхэхэ асуудалнууд олон ааб даа. Юуб гэхэдэ, юһэдэхи табан жэлдэ хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдые хаража, арбадахи табан жэлэй туршада бүри эршэтэйгээр хүдэлжэ, республикынгаа экономикые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэхэ болонобди. Энэ ехэ суглаанда хабаадалсажа, шухала асуудалнуудые шиидхэлсэхэ аза талаан намда, юрын хүдэлмэришэндэ тудаба.

Би ой модоной ажалда олон жэлэй туршада хүдэлнэб. Һайн шанартай модо бэлэдхэхэ, халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдодогби. Оролдохошье ёһотойб. Юуб гэхэдэ, би агуухэ Ленинэй партиин гэшүүн ха юмбиб.

Манай Еловско леспромхоздо 20-ёод коммунист ажалладаг юм. Эдэнэр бултадаа харюусалгатай участогуудта хүдэлдэг. Жэшээлхэдэ, Леонид Петрович Парамоновой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив модо бэлэдхэхэ даабаряа жэлһээ жэл бүри үлүүлэн дүүргэжэ, туйлаһан амжалтаяа арьбадхана. Энэ бригадын коллектив юһэдэхи табан жэлэй даабариһаа гадуур 6.500 кубометр модо бэлэдхэжэ. Еловско леспромхозой коллектив соо эгээл һайн үрэ дүн туйлаһан юм. Минии даадаг бригада табан жэлэй даабариһаа гадуур 6.250 кубометр модо бэлэдхээ һэн.

Леспромхозоймнай коллектив юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 1 миллион түхэригэй продукци худалдаа. Манай бүхы хүдэлмэришэдэй оролдожо хүдэлһэнэй ашаар лэ эдэ бүхы амжалта туйлагдаа. Бидэнэр саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ зорилго урдаа табижа байнабди.

М. КРАСОВСКИЙ,
Еловско леспромхозой бригадир, Ажалай Улаан Тугай орденто.

ДЕЛЕГАДУУД ХӨӨРЭНЭ

АЖАЛ ХЭРЭГНАЙ ИИМЭЛ ДАА

Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проекттэй танилсажа, бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байһан манай бригадын хонишод республикын коммунистнуудай ехэ хуралдаанда бэлэг болгон бариха эрхим амжалта яһала туйланхай. Жэшээлбэл, бидэ юһэдэхи табан жэлээ, илангаяа түгэсхэхы жэлээ эрхим илалтаар үдэшөөбди гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүхэнһөө ноохо хайшалха түсэбөө 200 граммаар, хурьгадай шэгнүүр нэмээхэ даабаряа 40 килограммаар үлүүлээбди. Тиихэдэ һүүлэй гурбан жэл соо бүхыдөө 1.488 хурьган түлжүүлэгдээ.

Би дүрбэн жэлэй туршада хони үсхэбэрилгэдэ ажалланаб. Абаһаар зуһаг эрье хонидые харууһалдаг аад, 1973 онһоо эхэ хонидые даажа абаа һэм. Иигээд ерэхэлээрээ энэ дүрбэн жэлэй туршада ноохо гүрэндэ тушааха даабаряа 200 килограммаар, шэгнүүр нэмээхэ зорилгосо 19 центнерээр үлүүлжэ, абаһан социалис уялгаяа сүм дүүргээбди.

Мүнөө һүрэг хониднай гурбадахияа хурьгалха. Шэнэ түрэсэсэ һайнаар, эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө мүнөө горитой бэлэдхэл хэжэ байнабди. Хурьгад февралиин 15-һаа абтажа захалха юм. Үбэлжэлгээ эмхитэйгээр үнгэргэхын тула өөһэдынгөө хүсөөр 360 центнер үбһэ, 240 центнер зелёнко бэлэдхэжэ, газаагаа асараабди. Тиихэдэ 350 гаран центнер һолоомотойбди.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай бригада эхэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ, 3.500 грамм ноохо хайшалха ба абгаһан хурьгадаа түс бүриин 20 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээнь һалгааха гэһэн уялга абанхай.

Саашань хэлэхэдэ, бидэ хонишод хоорондоо мүрысэн ажалладагбди. Гадна би түлгэнүүдые даажа абаһан залуу хонишон, Максим Машеевые шефтээ абажа, али болохоор туһа хүргэнэб. Богонёор тэмдэглэхэдэ, манай отарада ажалладаг хонишод областной XXIX партийна конференциие иимэ амжалтаараа, ажал хэрэгүүдээрээ угтабабди.

Р. ЭРДЫНЕЕВ.
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой ахалагша хонишон.

Конференциин делегат

МЕХАНИЗАТОР, ХОНИШОН

ЭСЭГЭ ОРОНОО хамгаалгын Агууехэ дайн гурбадахи жэлээ нээржэ байба. Манай эрэлхэг Совет Армии хархис фашис булимтарагшадые түрэл оронһоо һөөргэнь үлдэн гаргаха дүтэлөөд байгаа. Энэ хатуу үедэ тылдэ хүдэлжэ байһан зон бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, агуу илалтын үдэрые улам ойртуулха хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулаа.

Тиихэдэ арбан табатайхан боложо ябаһан Пурбо-Доржо Доржиев «Интер» түхэлэй тракторта һуужа, фронт мордоһон аха нүхэдөө һэлгээ бэлэй. Хүшэр лэ үе байгаа даа. Урдань прицепщигээр хүдэлжэ ябаһан хүбүүнэй техникэдэ дуратай байһыень хараадаа абажа, Саянтын МТС-эй дэргэдэхи трактористнуудай саг зуурын курсада эльгээхэдэнь, Пурбо-Доржо ямараар баярлаа гээшэ һэм!

Тиигээд табан жэлэй турша соо булад хүлэг амжалтатайгаар жолоодожо, «Улаан Оронго» колхозойнгоо эрхим механизаторнуудай тоодо оролсодог болоо. Энэл үедэ комбайнерай мэргэжэл шудалжа, залуу хүбүүн түхэреэн жэл соо тариалан дээрэ хүдэлдэг һэн.

Оронгын үргэн талада ажаһуудаг зон эртэ урданһаа хойшо мал ажал эрхилдэг байһан ааб даа. Тиимэһээ колхоздонь малшадай дутахадань, Пурбо-Доржо Цыренович хонишоноор хүдэлжэ эхилээ. Тиихэдэ 1961 он һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо энэ ажалдаа хүдэлжэ, баян дүршэлтэй хонишон болонхой.

Түрүүшынгээ жэлдэ юрын хонишоноор ажаллаһан Пурбо-Доржодо түрэхэ хонидой отара хойто жэлдэнь даалгаба. Хара багаһаа хойшо мал хаража дүршэһэн энэ хүн шэнэ мэргэжэлдээ удангүй дадажа, дүршэжэ, горитой амжалтануудые туйладаг болоһон, нютаг нуга соогоо суурхаһан юм.

Өөрынгөө нүхэр Нима-Цырен Нимбуевна Мангаловатай коммунист Пурбо-Доржо Цыренович Доржиев ажаллана. Улаан-Одон гэжэ газарта тэдэнэй отара ходо үбэлжэнэ. Энэнь совхозой түбһөө холо бэшэ оршодог. Харин зундаа бэлшээри һайнтай газарта, Оронгоһоо холо зөөжэ ошодог.

Арбан табан жэлэй хугасаа соо түрэхэ хонидые харууһалжа байһан П.-Д. Ц. Доржиевай хэһэн ажалай дүнгүүдые совхозой мэргэжэлтэд тооложо гаргаа. Энээниие танай анхаралда табибал, һонирхолтой гээшэ ха гээд һанагдана.

Хараад үзэел даа. Энэ үе соо Пурбо-Доржо Цыренович 7.500 гаран хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэн байна. Тиихэдээ түрэл совхозойнгоо хонин һүрэгтэ 15 шэнэ отара нэмээн оруулаа гээшэ. Гадна 300 гаран центнер һайн шанартай, ноохо хайшалжа абаа. Энээгээрнь эрэ хүнэй үмдэхэ 15 мянга гаран костюм оёжо болоно. Коммунист Доржиевай ажал иимэ аша туһатай, үрэ дүн һайнтай байнал даа...

Үнгэрэгшэ юһэдэхи табан жэл соошье энэ бригадын коллектив амжалтатайгаар ажаллаа. Табан жэлэй даабаряар 2.370 хурьга абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ, ажахыдаа тушааха зорилготой аад, 2.645-да хүргэжэ шадаба. Гадна 105 центнер ноохо хайшалжа, бэлэдхэлэй пунктда тушаахадаа, табан жэлэйнгээ түсэбые холо үлүүлэн дүүргээ бшуу.

Иимэ ехэ амжалтануудые ямар аргаар туйлаа гээшэбта гэжэ Пурбо-Доржо Цыреновичһээ һураа һаатнай юрын лэ харюу үгэхэ. Имагтал ямаршье ажалда хүнэй өөрын урагшаа һанаан, хүсэл эрмэлзэл, харюусалгаяа һайнаар мэдэрэлгэ, оролдосо хэрэгтэй гээд тоолоно.

Гадна хонин ажалда тон шухала юумэ тоолоод үгэдэг. Жэшээлхэдэ, зунай сагта хонидоо һайнаар адуулаад, саг соонь уһалаад, тобир тарган болгоод, искусственна үрэжүүлгээ богони болзор соо шанар һайнтайгаар үнгэргэбэл, хонин бүхэнһөө хурьга абаха дүүрэн арга боломжо бии болохо. Саашадаа хонидые түрүүлжэ, хурьгадаа гарзатуулангүй тэнжээхэ гээшэ баһал шухала.

— Үшөө һайнаар хүдэлхэ аргатайбди. Энэ тэжээлэй дутаһанда боложо, хабарай һүүл багта, зундаа намартаа хэһэн ажалнай хиидэ һалаһаншуу болоно. Үбһэ ехээр абадаг болоол һаа, ехэ амжалта заабол туйлахал һэмди. Юрэдөө, муугаар эдеэлһэн малай түл һула, тэнжэсэгүй байнал даа, — гээд, Пурбо-Доржо Цыренович хөөрөө һэн.

Гэбэшье бии тэжээлээ гамтайгаар, хямдаар гаргашалжа, хонидоо зүбөөр харууһалжа шадаһан хүн амжалтын амта амасаха гэһэн һанамжын тон зүб байһые коммунист Доржиевай ажалай дүнгүүд бодотоор гэршэлнэ. Бэрхэшээлнүүдһээ айнгүй, тэдэниие тэмсэлээр дабажа, улам урагшаа дабшаха, хододоо түрүү зэргэдэ ябаха ёһотой байһанаа Пурбо-Доржо Цыренович һайн ойлгоно ха юм.

Доржиевтан ажалша, бэрхэ зон. Иимэ бүлэдэ эхэ эсэгэнэрэйнгээ нэрэ хүндэдэ хүрэмэ үхибүүд хүмүүжэдэг гэжэ мэдээжэ. Пурбо-Доржо Цыренович Нима-Цырен Нимбуевна хоёр долоон хүүгэдтэй. Сергей Владимир хоёрынь сэрэгэй уялгата албанда татагданхай. Гомбо эсэгынгээ хажууда хонишоноор хүдэлнэ. Анатолий, Бимба, Бальжима, Лариса Оронгын дунда һургуулида һурана.

Пурбо-Доржо Цыренович хэды сүлөөгүй байдагшье һаа, нийтын хүдэлмэриһөө тунхаряа гэжэ байдаггүй. Тэрэ совхозойнгоо парткомой, КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой гэшүүнээр гурба дахин һунгагдаа. Харин мүнөө областной партийна XXIX конференциин делегадаар һунгагдажа, Оронгын, Ивалгын, Гэльбэрын малшадые түлөөлхэ эрхэдэ хүртэбэ.

Габшагай ажалайнгаа түлөө «Шэн габьяата ажалай түлөө», «Шэн габьяата ажалай түлөө В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй» медальнуудаар шагнагданхай.

А. НАГАСЛАЕВ
хүдөө бэшэгшэ
Улаан-Үдын аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Доржиев.

ДЕЛЕГАДУУД ХӨӨРЭНЭ

УРАН ЗУРААШАДАЙ ХУБИТА...

Шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ, тэрээндэ гоё һайханиие ойлгуулха хэрэгтэ уран зурагай искусствын ехэ удха шанартай байһаниинь үнинэй мэдээжэ. Манай Буряадай уран зураашад мүнөө үеын хүнише, тэрэнэй ажал хэрэгүүдые, һанал бодол, зол жаргал, уйдхар, баярые эли тодоор, уран гоёор харуулхын тула оролдоно. Эгээл мүнөө үедэ, манай совет арадай юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргээд, арбадахи табан жэлые ажалай баяраар угтажал байһан үедэ уран зураашаднай урма зоригтой байна.

1975 оной һүүл багаар Москва хотодо нээгдэһэн «Советская Россия» выставкэдэ манай уран зураашадай нилээд олон бүтээлнүүд табигдаа һэн. Уран зураашад А. Казанский, С. Ринчинов, Г. Васильев, Ю. Чирков, А. Сахаровская болон бусадай зурагууд, бүтээлнүүд харагшадай талаһаа үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө.

Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектын үргэнөөр зүбшэн ... дэхэ үедэ уран зурааш... зорилго бүришье ехэ боло...

Совет ажалша хүниие ... раглан харуулха нангин ... гаяа бидэнэр мартанаг... Уран зурааша С. Рин... В. Архипов гэгшэд БАМ-ай ба... рилгашад тухай зурагуу... бүтээнэ. Тиихэдэ А. Ка... ский, А. Даржаев, Ю. Чирк... болон бусад мүнөө үеын ажал... ша баатар хүнүүдтэ зохео... нуудаа зорюулна.

КПСС-эй XXV съездые ... туулан, манай уран зураашад ... баһал ехэ юумэ бүтээж... байна. Партиин энэ съезд... зорюулагдажа нээгдэхэ «Ажа... лай алдар соло» гэжэ бүх... союзна уран зурагай выста... дэ манай нүхэдэй бүтээлнүү... табигдаха байхи.

Иигээд манай уран зураа... шад хүдөө ... шадта, БАМ-ай, Гусиноозёрская ГРЭС-эй барилгашад... ошожо, ерээдүйн геройнуу... таяа гулгахань.

Д. Н. ДУГАРОВ.
Буряадай Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ.

р — КОММУНИЗМЫН ИЛАЛТА ТЭЭШЭ!

Партиин түсэб — арадай хэрэг

ЕХЭ ЗАМАЙ ЭХИН ДЭЭРЭ

Манай совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон нютагай интеллигенци КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездые зарлаха тухай партиин ЦК-гай Пленумэй тогтоолые тон ехэ баяр баясхалантайгаар хүлеэжэ абаад, энэ түүхэтэ үдэрые өөһэдын ажалай бэлэгээр угтаха зорилго табиһан байна.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула совхозой мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэдэй хабаадалгатайгаар газараа, техникээ, материальна болон ажалай нөөсэнүүдые һайнаар, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэн, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ хэмжээнүүдые хараалжа, тэдэнээ бэелүүлхын тула политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулһан байна. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб, абаһан социалис уялгануудаа дүүргэлгэдэ совхозой хүдэлмэришэд һайн дүнгүүдые туйлаа.

Жэшээнь, һү һааха табан жэлэй түсэб декабриин 1-дэ 192,5 процент дүүргэжэ, 300-гаад центнер һүн түсэбһөө үлүүлэн абтаба. Мяха абаха табан жэлэй даабари декабриин 20-до дүүргэгдэә.

Хүдөө ажахын үйлэдбэрие али болохоор оньһожоруулха, химизаци болон мелиораци хэрэглэн, газараа һайжаруулха, тэрэнэй ашаар тусхай шэглэлтэй ажахынуудые хүгжөөхэ тушаа партии болон правительствын заабаринуудые бэелүүлэн, 1971—1975 онуудай туршада совхознай экономическа талаараа нилээд бэхижээ.

Табан жэлэй туршада мяха үйлэдбэрилгэ дунда зэргээр 41 процентээр, һүн — 3 процентээр дээшэлһэн байна. Табан жэл соо 17.150 центнер һү худалдаха түсэбөө декабриин 1-дэ 18.080 центнертэ хүргөөбди. Тиигэжэ 1.230 центнер һүн түсэбһөө үлүүгээр худалдагдаба. Мүн мяха худалдаха даабари 102 процент дүүргэгдээд байна. Гүрэндэ нooho, хартаабха худалдаха түсэбүүд тус тустаа 105—110 процент дүүргэгдэә.

Үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудта совхозой коммунистнууд ажалай үльгэр жэшээ харуулан, бусад зоноо дахуулан ябаа гэхэдэ урматай. Нийтын ажахые хүгжөөхэ, арад зониие ажалдаа коммунис ёһoop хандаха, ажалай ба гүрэнэй журам нарин нягтаар сахиха, социалис эд зөөридэ эзэн ёһoop хандаха талаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ совхозой партийна организаци анхаралаа саг үргэлжэ хандуулжа байдаг. Тиимэһээ ажалшад өөһэдөө нийтын эд зөөриин эзэмди гэжэ мэдэрдэг болоо. Нийтын үйлэдбэрие хүтэлбэрилгэдэ жиирэй хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадана.

Коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилан, онсо харюусалгатай хүдэлмэринүүдтэ зорюулхые оролдодог гээшэбди. Совхозоймнай коммунистнуудай 70 процентнь үйлэдбэри дээрэ сэхэ ажаллана. Хүдөө ажахын харюусалгатай хүдэлмэрие эхилхынгээ урда тээ коммунистнуудтайгаа зүбшэдэг заншалтайбди. Тиимэһээ коммунистнуудай шэнэ үүсхэл гаргадаг, тэрэнээ толгойлдог байна. Жэшээнь, совхозой түрүү хонишод И. И. Яньков, В. Д. Дондоков, А. А. Бадмаев болон бусад олон коммунистнууд хододоо эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулан, залуу үетэниие ажалда зоригжуулан ябадаг юм.

Жэлһээ жэл бүри гүрэнэй түсэб, абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхын тула социалис мүрысөөнэй эршэ шангадхажа, үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэһэнэй ашаар табан жэлэй түрүү 16 хүн тодоронхой. Манай үнинэй һаалишад Д. Гырылова, Ц-Д. Батуева, Д. Ганжурова, В. Соктоева, Х. Нохорова, механизаторнууд Б. Аюшеев, Ц. Цыденов, Д. Шагдуров, И. Петров, хонишод Б. Самбуев, Д-Ц. Ардаев, адуушан И. Корнаков гэгшэд түрүүшүүлэй зэргэдэ ябалсана. Дүй дүршэлтэй эдэ хүдэлмэришэд залуу үетэниие һурган хүмүүжүүлгэдэ хабаадалсадаг хүндэтэй хүнүүднай юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ совхозоймнай таряашад, механизаторнууд гектар бүриһөө 11,6 центнер таряа хуряажа абаа. Урзанданайхиһаа холо үлүү сенаж, силос дарагдаа. Мүн нилээд ехэ үбһэн, зелёнко бэлэдхэгдээ. Тиимэһээ энэ үбэлжэлгые ядаралгүйгөөр үнгэргэхэ аргатайбди.

1975 ондо гүрэндэ худалдагдаһан продукциин шанар урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд һайн гэжэ сэгнэгдэнэ. Гэбэшье, энэ асуудалаар хэгдэхэ юумэн үшөө ехэ. Арбадахи табан жэл продукциин шанар һайжаруулха табан жэл гээшэ гэжэ мэдэнэбди. Тиимэһээ саашанхи хүдэлмэридөө һайнаар бэлдэхэ, оролдолго гаргаха шухала.

Партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан, «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые совхозоймнай ажалшад ехэ анхаралтайгаар шудалжа байна. Шэнэ табан жэлэй туршада ажахынгаа бүхы һалбаринуудые улам саашадань хүгжөөхэ түсэб тодорхойлогдожо, 1976 оной социалис уялганууд абтана. Энэ хэрэгтэ хүдэлмэришэн бүхэн ехэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Шэнэ табан жэлэй туршада эбэртэ бодо малай үүлтэр һайжаруулха асуудалда онсо анхарал хандуулагдаха байна. Мүнөө дээрээ сагаан толгойто казах үүлтэрэй 500 толгой залуу мал худалдажа абаабди. Мяхалиг үүлтэрэй иимэ малай тоо толгой 1980 ондо 2.000 хүрэтэр олошоруулха зорилго табигдана.

«Газар — манай гол баялиг» гэжэ тон зүбөөр хэлэгдэнэ. Газарай үрэжэл һайжаруулаагүй һаа, адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэнь бэрхэтэй. Тиимэһээ энэ асуудалда манай совхозой мэргэжэлтэд тон ехэ анхарал хандуулна. Жэшээнь, 1976 ондо 300 гектар, саашанхи жэлнүүдтэ 250—300 гектар сабшалангай газар үндэһөөрнь һайжаруулжа, ургасыень дээшэлүүлхэ зорилготойбди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ газар элдүүрилхэ, сабшалан һайжаруулха талаар совхоздомнай нилээд ажал хэгдэбэшье, һанаһанда үшөөл хүрэнэгүй. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, ажахыдамнай техникэ дуталдана, аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэл биратай туһаламжа хүргэнэгүй. Тиимэһээ манай аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлые механизаторнуудаар гүйсэд хангаха, газар элдүүрилхэ техникэ нэмэжэ үгэхэ эрилтэ табигдана. Мүн тиихэдэ тус нэгэдэлэй механизаторнуудай ажалай эмхидхэл болон техникэ ашаглалгые эрид һайжаруулха шухала.

Түгэсхэхы жэлэй, мүн бүхы табан жэлэй түсэбые, абаһан уялгануудаа саг болзортонь дүүргэжэ, совхозой ажалшад шэнэ амжалта туйлаа. Энээнээ улам батадхажа, үшөө һайн бэлэгтэйгээр түрэл партиингаа ээлжээтэ съездые угтаха зорилготойбди.

В. САНЖИЕВ,
Михайловкын совхозой директор.
Захааминай аймаг.

Конференциин делегат

2-дохи классай шофёр, коммунист Виктор Будаевич Шалбановые танихагүй хүн Баргажанай аймагай Хилгаанын колхоздо үгы ёһотой. Тэрэ өөрынгөө даажа байһан ажалда тон харюусалга ехэтэйгээр хандахаһаа гадна, ГАИ-гай нийтын инспекторэй уялгые ехэ һайнаар дүүргэдэг юм. «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн хүндэтэ тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Областной партийна конференциин делегадаар һунгагдаһан түрүү шофёр партиин ээлжээтэ съездые ажалай үндэр бэлэгүүдтэйгээр уттаха хүсэлэнтэй габшагайгаар хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нийтын эдэбхитэй инспектор В. Б. Шалбанов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Конференциин делегат

Кабанскын аймагай Оймор
ой совхозой Корсаковска һү һаалиин фермые даагша Е. Б. Харжеева манай республикын эрхим һаалишадай нэгэн юм. Тэрэ жэлһээ жэлдэ амжалтатай һайнаар хүдэлжэ, гүрэн түрын дээдын шагнал — Ленинэй орденоор шагнагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Е. Б. Харжеева.

«Ажалай бүри һайн үрэ дүнгүүдые туйлахын түлөө, арадай ажахын түсэбүүдые дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, арбадахи табан жэлые аша үрөөр түгэлдэр табан жэл, арад зоной баян дэлгэр байдалые улам саашадань хүгжөөлгын аша туһада эрхим шанар хангаха табан жэл болгохын тула шухала бүхы юумэ хэхэ хэрэгтэй».

(Партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектһээ).

ДЕЛЕГАДУУД ХӨӨРЭНЭ

ХУБИТАЯА ОРУУЛХАБДИ

Хориин аймагай ажалшад үнгэрэгшэ юһэдэхи табан жэлдэ экономико болон соёл культураяа хүгжөөхэ талаар горитой алхам хээд, шэнэ табан жэлдэ ехэ ажал хэхэ хараа түсэбүүдые зохёожо байна.

Хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха үнгэрэгшэ жэлэйнгээ даалгабариие манай аймаг бүхыдэнь дүүргээ. Мяха худалдаха түсэбөө 108 процент, һү — 103, нooho—110, үндэгэ—100, ороохо — 132, хартаабха—103 процент дүүргээ.

Гүрэндэ хүдөө ажахын продукци худалдаха табан жэлэй түсэб мүн лэ дүүргэгдэнхэй.

Совхозуудай малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ талаар бага бэшэ ажал хэгдэһэн байна. Олон жэлэй ногоо тариха зорилгоор шэнэ газар ашаглагдаа, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхын тула нуга сабшалангай газар һайжаруулагдаа.

«Бурводстрой» трестын нүүдэл оньһожоруулагдаһан колоннын барилгашад үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада һайнаар ажаллажа, түсэбтэ даабаряа бүхы талаарнь дүүргээ. Хандагайн леспромхозой модошод табан жэлэй туршада мүн лэ һайнаар ажаллаа.

«Бурятцелинстрой» трестын барилгашад үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада аймагай ажахынуудта олон барилга бэлэн болгожо тушааһан байна. Модошодой ажаһуудаг Хандагай тосхоной 320 хүнэй һууритай һургуули баригдажа тушаагдаа. Дээдэ-Тайлса тосхондо һургуулиин байшан баригдажа дүүргүүтэй.

Дээдэ-Тайлсын, Хүрбын совхозууд табан жэлэй туршада һайн үрэ дүн туйлаад, шэнэ табан жэлдэ хэхэ ажалаа тодорхойложо байна.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада, илангаяа һүүлшын жэлдэ Соведүүдэй эмхидхэхы хүдэлмэри зарим тэды һайжараа. Хандагайн, Дээдэ-Тайлсын, Ашангын сельсоведүүд сессинүүдээ эмхитэйгээр үнгэргэхын тула эртэнһээ бэлдэдэг, хүн зониие олоор хабаадуулдаг. Дурсагдаһан сельсоведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд һайнаар хүдэлдэг.

Манай аймагай бүхы ажалшад шэнэ табан жэлдэ экономико болон соёл культураяа хүгжөөлгэдэ хубитаяа оруулалсахаар бэлэн байна.

Г. БОРОДИН
Хориин аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

— Хүндэхэн лэ саг байһан юм даа. Хайлаа хүрзэ хоёрһоо ондоо зэбсэгшье, техникэшье байхагүй. Үдэр бүри тэрэ хоёроо баряад, ажалдаа ошодог һэмди. Тиигэжэ хэдэн грамм үнэтэ металл суглуулхадаа, хүн бүхэн ямар ехээр баярладаг һэн гээшэб. Харин мүнөө... Мүнөө хүдэлхэдэшье урматай болоо.

Бэрхэ хүдэлмэришэн В. Н. Маслов 1972 ондо бригадирай харюусалгатайшье, хүндэтэйшье тушаалда дэбжүүлэгдэһэн байна. Бригададань мантан томо машина — гидромеханическа түхеэрэлгэ (ГМУ) даалгагданхай. Энэ түхеэрэлгыень драгатай сасуулжа харабал, ажалай бүтээсэ хэды дахин дээшэлнэ. Мүнөө үе сагай эрилтэдэ хүрэмэ техникэ гэхэдэ, ямаршье алдуу болохогүй.

Һүүлэй 3—4 жэлэй туршада нүхэр Масловай бригадада жэл бүри 17 хүн ажаллана. Тэдэнэй хахадһаа олонхинь комсомолшууд байдаг. Ажалдаа дүршэл шадабаритай болоһон 3—4 хүниие энэ бригадаһаа жэл бүри абажа, ондоо участогуудта эльгээгээд, мастер гү, али экипажые даагшаар томилдог заншалтай. Жэшээнь, хэдэн жэлэй саада тээ Василий Николаевичай бригадада ажаллажа эхилһэн Владимир Иванов, Валерий Гойдин гэгшэд мүнөө ажалшадай багашаг коллективүүдые урагшатай һайнаар хүтэлбэрилнэ. Залуушуулые ажалай дүршэлтэй болгохо, зүбөөр һурган хүмүүжүүлхэ талаар бригадир Маслов ехэ ажал ябуулна. Тиимэһээ предприятиин һурган хүмүүжүүлэгшэдэй тоодо орохо ёһоороо оролсоно бшуу.

Василий Николаевичай ударидадаг бригадын гэшүүд һүүлэй жэлнүүдтэ үйлэдбэриин эрхим дүнгүүдые туйлажа, бүхы коллективэйнгээ ажалай амжалтада горитойхон хубитаяа оруулна. Юһэдэхи табан жэлэй даабариие тус бригада бүхы аймаг дотороо бултанһаа урид — үнгэрэгшэ жэлэй август һарада дүүргэһэн юм. Тиихэдэ түгэсхэхы жэлэй түсэбтэ даабари сентябриин 12-то бэелүүлэгдээ һэн.

— Нүхэр Масловай бригада участогай, бүхы приискын ажалшадай түрүү коллективүүдэй зэргэдэ ябана. Түрүү хүдэлмэришэн, бэрхэ эмхидхэгшэ байхаһаа гадна, Василий Николаевич нийтын хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаададаг юм, — гэжэ парторганизациин секретарь П. А. Карелов хөөрэлдөөнэй үедэ хэлээ һэн.

Эдэ үгэнүүдэй зүб байһыень хэдэн жэшээнүүдээр гэршэлээе. В. Н. Маслов Ципиканай приискын партийна эхин организациин бюрогой гэшүүнээр хэдэн жэл удаа һунгагдажа, уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Баунтын аймагай Соведэй депутадаар хоёр дахин, КПСС-эй райкомой гэшүүнээр хоёр дахин һунгагдаа. Аймагай партийна конференциин хүдэлмэридэ таба дахин хабаадалсаһан байна. Тиихэдэ областной партийна конференциин делегадаар хоёрдохёо һунгагдаба.

Конференциин делегат

ЗАЛУУШУУЛЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

Маловка тосхон... Эндэхи үйлэдбэриин участогай партийна организациин секретарь Петр Андреевич Кареповтэй уулзажа, коллективэй ажал хэрэгээр һонирхобобди.

— Бүхы наһаараа алтанай промышленностьда ажаллажа, алдар сууда гараһан хүнүүд коллективтэмнай олон. Партиин гэшүүн Василий Николаевич Маслов тэдэнэй нэгэн юм. Хубиингаа табан жэлэй даабариие болзорһоонь холо урид дүүргээ. Уулзажа хөөрэлдэбэлтнай, ехэл һайн байгаа. Бэрхэ хүдэлмэришэн, һурган хүмүүжүүлэгшэ даа, — гээд предприятиин парторг омогорхонгёор хэлэбэ.

...Василий Николаевич Маслов 1940 онһоо эхилжэ, алтанай промышленностиин предприятинуудта ажаллана. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадалсаа. Дайсанаа даража, түрэл Баунтадаа бусаад, хуушан ажалдаа ороо. Һүүлэй 16 жэлэй туршада Ципиканай приискын Маловска үйлэдбэриин участогта таһалгаряагүй хүдэлнэ.

Арадай ажахын энэ һалбарида олохон мэргэжэл шудалһан байха. Анха түрүүн хүдэлжэ эхилхэдээ, арай шамай 15-тай ябахадаа, хамһабариин хүдэлмэришэн болоо һааб даа. Түрүүшынгээ үе саг тухай Василий Николаевич иигэжэ хөөрэнэ:

Олон жэл соо алтанай промышленностьда таһалгаряагүй хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон, үйлэдбэриин эрхим дүн туйладаг энэ нүхэр коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэжэ, тэрэнээ дээрэ үргэжэ ябана. Дайшалхы хэдэн медаляар шагнагданхай. «Хүндэлэлэй Тэмдэг», Ажалай Улаан Тугай орденууд, багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаль, «1974 ондо социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэг — эдэ бүгэдэ Василий Николаевичай ажалай фронт дээрэ туйлаһан амжалтануудые элирхэйлэн харуулна.

Бүри һаяхан — үнгэрэгшэ жэлэй декабриин эхээр В. Н. Масловай ажабайдалда һонирхолтой нэгэ ушар болобо. Юуб гэхэдэ, «Алтанай промышленностиин ажалай ветеран» гэһэн нэгэдэхи шатын тэмдэг тэрээндэ барюулагдаһан байна. «Балейзолото» комбинадай (Ципиканай прииск тус комбинадай бүридэлдэ ородог юм) 12 хүдэлмэришэн тиимэ тэмдэгтэ хүртэхэ золтой байгаа. Энээнтэй дашарамдуулан, сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь, предприятиин хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Масловые халуунаар амаршалаад, арбадахи табан жэлдэ амжалтатайгаар хүдэлхыень хүсэһэн байна.

В. Н. Масловай ударидадаг бригадын гэшүүд «КПСС-эй XXV съездын нэрэмжэтэ бригада» гэһэн нэрэ солодо хүртэхын түлөө үүсхэл аймаг дотороо бултанһаа түрүүлэн гаргаһан байгаа. Энэ һайн һайхан үүсхэлыень КПСС-эй Баунтын райком һайшаан дэмжэһэн юм. Энэ бригадын гэшүүдэй жэшээгээр Баунтын аймагай промышленна предприятинуудта, совхозуудта социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрээ. Василий Николаевичай бригадынхид КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатай дүүргэжэ байна.

— Танай үйлэдбэриин участогта һүүлэй үедэ ямар хубилалтанууд болооб? — гэжэ бригадир Масловта хандабабди.

— Тооложо барахаар бэшэ. Нэн түрүүн бидэнэй ажалай эрхэ байдал эрид һайжараа. Хайлаа хүрзэ хоёрой орондо хүсэ ехэтэй гидромеханическа түхеэрэлгэ бидэнэртэ үгтөө. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ эрид дээшэлһэн байна. Хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн ехэ болоо. Маловка тосхомнай болбосон түхэлтэй болоно, — гээд Василий Николаевич баяртайгаар хэлээ һэн.

Гүнзэгы удхатай үгэнүүд!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Н. Маслов.

Б. ВАНЧИКОВ.

Манай фотокорреспондент Сергей Балдуевай буулгаһан фото-зураг дээрэ Сэлэнгын аймагай Бага-Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайн экскаваторай ахалагша машинист П. И. Коноваловые харанат. Тэрэ габшагайгаар ажаллаһанайнгаа түлөө Октябриин Революциин ордендо, шахтёрнуудай алдар солын гурбан шатын тэмдэгтэ хүртөө һэн.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Конференциин делегат

Коммунистка Галина Ильинична Гончарук (зураг дээрэ) гэгшын хүдэлдэг Онохойн модоной комбинадай гэрэй хэрэгсэлнүүдые гаргадаг цехэй бригада юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэнхэй.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ДЕЛЕГАДУУД ХӨӨРЭНЭ

ЭБТЭЙ АЖАЛАЙ ҮРЭ ЕХЭ

Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай барилгашад шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэнэ. Социалис Ажалай Герой Б. А. Полторацкий, Ажалай Улаан Тугай орденто П. Т. Степанов гэгшэд Москвагай суута барилгашан, Социалис Ажалай Герой Н. Злобиной үүсхэлээр ажахын тоосоондо ороод, точно аргаар барилга хэнэ. Энэ түрүү коллективүүд мүнөө шэнэ 43-дахи кварталда байрын гэрнүүдые бодхоно.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада манай барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин коллектив 86.556 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые, горсоведэй, «Баргажан» гостиницын, «Юбилейный» универмагай байшангуудые барижа ашаглалгада үгөөбди. Тиихэдэ 1.540 үхибүүдэй 6 сад-яслиин, 4.500 үхибүүдэй һураха 5 һургуулиин байшангуудые ашаглалгада тушааһан байнабди.

Һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэхэ хэрэгтэ миниий даадаг бригадын гэшүүд хубитаяа оруулна. Бидэнэр табан жэлэй туршада 21 барилга дээрэ хүдэлжэ, бүхы дээрээ 25.880 дүрбэлжэн метр хана штукатурдажа, даабаряа үлүүлэн дүүргээ һэмди. Бригададамнай коммунис ажалай нэрэ соло олгогдоо бэлэй. Юһэдэхи табан жэлэй даабари миниий бригадын хүдэлмэришэд амжалтатайгаар бэелүүлээ. Хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө һайнаар хүдэлжэ байһан дээрэһээ эдэ бүхы амжалтанууд туйлагдажа, би областной XXIX партийна конференцидэ делегадаар һунгагдаһандаа урматайб.

Л. КУЗНЕЦОВА,
Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай бригадир.

ДЕЛЕГАДУУД ХӨӨРЭНЭ

МЭРГЭЖЭЛТЭДЫЕ УЛАМ ОЛООР ҺУРГАХАБДИ

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада 5 мянга шахуу мэргэжэлтэдые манай институт бэлдэһэн байна. Тиихэдэ һүүлэй хоёр жэл соо 2.000 гаран студентнэр институт дүүргээ. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын 1970 ондо студентнэрэймнай тоо 3.500 шахуу байһан һаа, нёдондо 4.600 гаран болоо. Эрдэмэй зэргэтэй багшанарай тоо энэ үедэ 96-һаа 172 болоо. Ажахын хэлсээнэй хүдэлмэриин сэн табан жэлэй туршада 4 дахин ехэ болгогдоо. Тиихэдэ энэ жэлдэ ажахын тоосооной сэн 1 миллионһоо үлүүлхээр хараалагдана.

Студентнэрэй һуралсалай болон ажаһуудалай байра байдал үнгэрэгшэ табан жэл соо һайжараа. Электронно-тоолоолгын машинанууд һуралсалда хэрэглэгдэнэ. Студентнэр нэгэдэхи курсһаа эдэ оньһон машинанууд дээрэ хүдэлнэ. Һуралсалай шэнэ байшан ашаглалгада оруулагдаа. Олон зоото хүбүүд, басагад студентнэрэй научна кружогуудта ябадаг юм. Тиин гансал 1975 ондо 2.632 студентнэр энэ хэрэгтэ хабаадаа һэн. Студентнэрэймнай тон һайн хүдэлмэри бүхэсоюзна, бүхэроссин болон Зүүн Сибириин зоной конкурснуудта табигдажа, диплом, грамота болон бэлэгүүд студентнэртэ барюулагдаһан байна. Гадна 50 хүнэй амирха профилактори манай институдта 1974 ондо Зүүн Сибирь ба Алас-Дурна зүгтэ анха түрүүшынхеэ нээгдээ.

Мүнөө бидэнэр, дээдэ һургуулиин багшанар, партиин XXV съездэдэ зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые танилсаад байхадаа, мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хүдэлмэрээ бүри һайн шанартай болгохо хэрэгэй түлөө эрдэм бэлигээ, дүршэл шадабаряа элсүүлхэ болонобди. Мэргэжэлтэдые бүри һайнаар һургахын тулада нэн түрүүн студент бүхэниие научна хүдэлмэридэ хабаадуулха, энэ зохёохы ажалда дуратай болгохо гээшэ ехэ удха шанартай. Манда иимэ зарим тэды дүршэл бии гэхэдэ алдуугүй. Юуб гэхэдэ, арһанай, һүнэй технологиудай мэргэжэлдэ һуража байһан студентнэр нэгэдэхи курсһаа научна кружогуудта булта шахуу ябажа эхилээ юм. Арбадахи табан жэлэй һүүлшын жэл — 1980 ондо студентнэрэймнай тоо 5 мянга тихай болохо. Эдэ бүхы юумэнүүдэй хажуугаар багшанарнай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, институднай түхеэрэлгэ болон техникээр хангагдаха байна. Тиимэһээ энэ табан жэлэй туршада һайн мэргэжэлтэдые бэлдэхэ арга нүхэсэл бидэндэ бии.

Д. ФРОЛОВ,
Зүүн Сибириин технологическа институдай ректор, профессор.

СОВЕТ ОРОНОЙ ЭРХЭТЭНЭЙ МАНДАТ

Олон арбаад мянган совет хүн шэнэ түхэлэй паспорт абаба. Октябрнин революцнин, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнуудай ветерануул, Советскэ Союзай болон Социалис Ажалай Геройнууд, үйлэдбэрнин түрүүшүүл ба новаторнууд, мүн Совет Социалис Республикануудай Союзай 16 наһатай эрхэтэд шэнэ түхэлэй паспортнуудые түрүүлэн абана.

Баярай, һайндэрэй оршон байдалда паспортнууд барюулагдана. Энэ ушар совет патриотизмын, социалис Эхэ орондоо инаг дуратай байлгын гэршэ жэшээ боложо үнгэрнэ.

Ажалай ба дайнай ветеранууд, партийна, совет хүдэлмэрилэгшэд, ниислэл хотын Пролетарска районой залуушуул Москвадахи Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой Соёлой ордон соо суглараһан байна. ЗИЛ-эй ветеран, кузнечнэ цехэй начальнигай орлогшо, Социалис Ажалай Герой В. К. Кокошка түрүүшүүлэй тоодо шэнэ паспорт абаба.

— Мүнөө энэ зал соо байһан хүн бүхэн «Би—Советскэ Союзай эрхэтэнби» гэжэ омогорхолтойгоор дабтажа шадаха байна. — гэжэ Василий Константинович хэлээ. — Соведүүдэй орон бидэнэр тухай эхэ ёһоной анхарал хандуулна. Дэлхэйн нэгэшье ороной хүн зон, совет хүнүүдтэл адли, иимэ демократическа эрхэ эдлэдэггүй юм. Зохёохы, сүлөөтэ ажал хадаа бидэнэй эрхэ болоно. Манай цехэй коллектив түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй даабарие болзорһоонь урид — нёдондо жэлэй октябриин 20-до дүүргээ һэн. Мүнөө бидэ КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахые шармайн оролдожо байнабди.

Дайнда хабаадагша, хэдэн ордента К. И. Теплов, СССР-эй арадай артист М. И. Жаров, һурагша О. Кузнецова, Москвагай промышленна ехэ районуудай нэгэнэй хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, студентнэр дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэндэ хабаатай байлгын һүлдэ — шэнэ түхэлэй паспорт абахадаа, зүрхэ сэдьхэлээ ехээр хүдэлгэһэн байна.

Киевэй В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Арсенал» гэжэ заводой механическа цех соо шэнэ түхэлэй документнүүдые барюулалгын болоходо, совет паспорт тухай Владимир Маяковскиин бэшэһэн үгэнүүд.. омогорхолтойгоор соностоһон байна.

1918 оной январь һарада Киевтэ болоһон зэбсэгтэ восстанида хабаадагшад А. Е. Кураков, А. Л. Чумачев, «Арсеналай» ветеран, Социалис Ажалай Герой М. Г. Павленко, залуу хүдэлмэришэд Олег Белый, Анна Андреева, Николай Лещинский ба бусад Соведүүдэй ороной алталмал гербтэй шэнэ дэбтэрнүүдые абаба.

Бакугай Шаумяновска районой үйлэдбэриин 100 залуу хүдэлмэришэндэ, бэрхэ һурагшадта шэнэ түхэлэй паспорт баярай оршон байдалда барюулагдаа. Районой элитэ мэдээжэ хүнүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл — Азербайджанай КП-гэй ЦК-гай гэшүүн, Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ нефть илган болбосоруулдаг заводой оператор Н. Гришина, багша, Советскэ Союзай Герой И. Кутурга, Азербайджанай ССР-эй Верховно Соведэй депутадуул слесарь Р. Гусейнзаде, токарь К. Бартащук залуушуулда шэнэ документнүүдые барюулһан байна.

Мытищинскэ «Стройпластмасс» гэжэ комбинадта Социалис Ажалай Герой Мария Алексеевна Боголюбовае мэдэхэгүй хүнүүд үгы. Энэ түбшэн даруу эхэнэр эгээл ехэ һайндэрэй үедэ орден, медальнуудаа зүүдэг юм. М. А. Боголюбовада шэнэ совет паспортын барюулагдахада, тэрэ орден, медальнуудаа зүүгээд ерээ.

Паспортнуудые барюулалгын баяр ёһолол Горьковско автозаводой Соёлой ордон соо болобо. Элдэб үеын хүнүүдэй түлөөлэгшэд эндэ сугларба. 1913 онһоо КПСС-эй гэшүүн М. Л. Мельников, машина бүтээлгэдэ стахановска хүдэлөөнэй үүсхэлшэ, Социалис Ажалай Герой А. Х. Бусыгин, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран, Советскэ Союзай Герой Г. Г. Габайдулин гэгшэдтэ шэнэ документнүүд түрүүлэн барюулагдаһан байна. Юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэй залуу ударник Николай Купоросов эстафетэ болгон, эдэнэй гарһаа шэнэ түхэлэй паспорт абахадаа, агууехэ Эхэ оронойнгоо эрхэтэн байһандаа омог баяртайб гэжэ мэдүүлээ.

(ТАСС).

МҮШЭ БЭДЭРЭГШЭДЭЙ ҺАЙНДЭР

Солотой, золтой,
үнинэй хүлеэгдэһэн
үдэрөө
Совет арад
угтажа байна мүнөө
Харгы замнай
паруул, үргэн байг лэ,
Хамаг һанагшаяа
хүн бүхэн олог лэ.

Иимэ үгэнүүд П. П. Постышевой нэрэмжэтэ Пионернүүдэй байшанда эдэ үдэрнүүдтэ ерэгшэдэй шэхэндэ ходо соностоно. Тэндэ һурагшадай үбэлэй амаралтын үедэ шэнэ жэлэй ёлкын наадан үдэр бүри үнгэргэгдэжэ, Улаан-Үдэ хотынгоо һургуулиин һурагшадые хүхеэнэ.

Һурагшадай дэгэлээ тайлаад, зал руу ороходо, минутканууд гээшэбди гэжэ өөһэдыгөө нэрлэһэн гурбан басагад угтана:

Бидэ хүхюухэн
минуткануудбди,
Бидэ таанарые
амаршалнабди.
Бидэнтэй адли
хүхихыетнай,
Бидэ таанарые уринабди...

Гэнтэ Һалан-Муухай (хоёр хүн), Муу һурагша гэхэ мэтын үйлэдэгшэ нюурнууд гаража ерээд, һайндэртэ ерэһэн үхибүүдэй сэдьхэлые бүрхөөхэеэ хүсэнэ.

Бидэ хоёр һалануудбди,
Бидэ хамагһаа
муухайнуудбди,

— гэжэ Һалан-Муухайн хэлэхэдэ:

Би хадаа
«хсёэые» абадагби,
Би хадаа
«хоёрһоо»
хахасадаггүйб, —

гэжэ Муу һурагша үбсүүгээ тоншон һайхарба. Теэд хүхюухэн минутканууд айлшадтала хамһажа, тэдэ муушуулые «намнажа, үгы болгобо».

Чипполино, Буратино, Сабхитай миисгэй болон хүүгэдэй һайн танил болоһон бусад геройнууд айлшадтай хамта хүхихэ юм.

Саһан-Хүүхэнэй гаража ерэхэдэ, эдир айлшад шууялатайгаар амаршалба. Наада эмхидхэгшэд айлшадтаяа хамта нигэжэ һүхирэлдэбэ:

— Ёлкоёо носооёл, ёлкоёо носооёл!

— Тиигэхэ аргагүй байнабди, — гэжэ Саһан-Хүүхэн гунигтайгаар хэлэбэ. — Ёлкоёо носоохын тула эгээл ялагар мүшэ бэдэржэ олохо хэрэгтэй.

Тиигээд лэ айлшад Саһан-Хүүхэнтэй хамта пэшэгэнэсэ гүйлдэн, Зэд-Хадын эзэн эхэнэртэ ошобо. Тэрэнь хоёрдохи дабхарта байгаа.

— Эгээл ялагар мүшэн танда гү? — гэжэ үхибүүд тэрээнһээ асууба.

— Үгы! — гэбэ тэрэнь.

Удаань «далайн оёорто орожо», Нептунһаа асууба. Тэрэньшье ялагар мүшэ харaагүй байшоо. Хүүгэд «ракетэдэ һуужа огторгойдо гараба». Тиигэжэ нилээн «зобохожо», огторгойһоо эгээл ялагар мүшэ олобо.

Хаанашье харгы
нээлтэтэй
зоригтоншуулда,
Хаана холын замбуулин
бидэнине дуудана.
Замаа оложо далижаһан
үетэмнай
Замбуулин тээшэ
зуралзаса ниидэхэл, —

гэһэн шүлэг ханхинаса уншагдаа.

Мүшэнэй олдоһон хойно, айлшад Куклануудай зүжэг хараа. Валентина Андреевна Кузьмина кружогой гэшүүдтэ «Жабар-Үбгэнэй ёлко» гэжэ ехэ һонин зүжэг бэлдүүлээ. Куклануудай наадан харагшадта һайшаагдаа.

Тэрэнэй һүүлээр үхибүүд актова залда ерэбэ. Саһан-Хүүхэн гоёор дуу дуулаад, хатараад:

— Ёлкоёо носоожо, Жабар-Үбгэнине дуудая, — гэжэ дурадхаба. — Жабар-Үбгэмнай жэл бүри хожомдохоёо һанадаг.

— Жа-бар-Үб-гэ-өөн! — гэжэ хүүгэд хонгёо хоолойгоор дарья табилдан ооглобод. Жабар-Үбгэнэй ерэхэдэ, ёлко носоогдожо, хүхюун наадан болоо даа. Саһанууд һэрбэгэнэлдэн хатарба. Буряад хатар гүйсэдхэгдэбэ. Клоунууд иишэ тиишээ гүйлдэн, энеэдэ гаргаха юм.

Ёлкын һайндэртэ Пионернүүдэй байшангай драмкружогой гэшүүд ехэ орол долго гаргаа гээшэ. Дээрэ нэрлэгдэһэн геройнуудай роль гүйсэдхэгшэд бултадаа драмкружогой гэшүүд юм...

Гэхэ зуура дуушадай, хореографическа болон бусад кружогойхид ехэ юумэ хээ.

Нилээн удаан шууялдаһанай, наадаһанай һүүлээр, Жабар-Үбгэн бэлэг-сэлэгээ хубаажа, хүүгэдые баясуулба.

Эрхим һуралсалаараа шалгарһан һурагшад уряалай билетээр ерэһэн тула тусхай бэлэгүүдтэ хүртөө юм ааб даа. Наада бэлдэһэн пионернүүдтэ, комсомолшуулта, «Жабар-Үбгэнд» баяраа мэдүүлээд, эдир айлшад тараа һэн.

Үглөөдэр баһал иимэ хүхюун һайндэр эхилжэ, эгээл ялагар мүшэ бэдэрэлгэн дахин болохо юм.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ҺААЛИШАДАЙ ЁЛКЫН ҺАЙНДЭР

Январь һарын 6 най үдэр Түнхэнэй аймагай Хэрэн тосхоной хүүгэдэй спортивна һургуулиин ордон соо хүхюутэй, хүлгөөтэй байба. Ордоной ехэ зал соо Саян уулын хормойн хасуури Шэнэ жэлэйхеэр, гоё һонин шэмэглэгдэнхэй.

Мүнөөдэр эндэ аймагай түрүү һаалишад Шэнэ жэлэй ёлкын һайндэртэ сугларба ха юм.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада эршэмтэй зоригтойгоор ажаллажа гараһан һаалишадые КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Моглоев Шэнэ жэлээр, шэнэ амжалтануудаар амаршалжа, үнгэрһэн жэлнүүдэй дүнгүүдые согсолхо зуураа, ерээдүйн ехэ зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

Түрүү һаалишадай дунда Саянай совхозой хүбүүн Доржо Хапхарановые хапанабди. Энэ нүхэрнай Улаан Горхоной фермэдэ һаалишанаар ажалладаг. КПСС-эй гэшүүн. Наһаар үшөө залуушагшье һаа, аймаг соогоо эгээл түрүүлэн ябана. Доржо Хапхаранов үнгэрэгшэ 1975 ондо үнеэн бүхэнһөө 3611 килограмм һү һаажа, аймагай чемпион болонхой.

Саянай совхозой Улаан-Горхоной фермэ хадаа комсомол-залуушуулай коллектив юм. Энээнэй урда тээхи жэлнүүдтэ һаалиин фермэ ехэ гээгдэлтэй байһан юм. Харин залуу коммунист Владимир Сыденов энэ гүүртын ажал хүдэлмэрие шадамар бэрхээр эмхидхэжэ, һаалишадые урмашуулан зоригжуулаа. Мүн эндэ совхозой дирекциин, парткомой габьяа ехэ бии. Тиигэжэ Улаан-Горхоной фермэ һү һааха, үйлэдбэрилхэ юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые үни хада, 1975 оной эхиндэ дүүргээ һэн. Мүнөө энэ ферма аймаг соогоо түрүүлнэ. Эндэ түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, һаалишад О. Манзаракшеева, Ц. Сыденова гэгшэд үнеэн бүхэнһөө гурбан мянганһаа үлүү килограмм һү һаанхай.

Иигэжэ Түнхэнэй аймагай түрүү һаалишад Шэнэ жэлэй һайндэртэ сугларжа, дүй дүршэлөө андалдаба, баясаба, хүхибэ. Тэдэнэр КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа.

Л. ТАПХАЕВ.

СПОРТ

Бүхэ барилдаан

ЗОНЫН МҮРЫСӨӨНЭЙ УРДА ТЭЭ

Залуушуулай дунда дүрэ буляалдаата барилдаагаар хүбидаа, командаараа Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн хоёр үдэрэй туршада «Труд» бүлгэмэй спортын байшан соо болобо.

Залуу барилдаашадай дунда Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн январиин 21-дэ Шэтэ хотодо нээгдэхэнь. Тиимэһээ тус мүрысөөн шандааһа шангатай, барилдаанай арга дүрэтэй эдир хүбүүдые элирүүлэн шэлээд, тэрээндэ бэлдэхэ зорилготой байгаа.

48 килограммай шэгнүүртэ Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуулиин 8-дахи классай һурагша Витя Ринчинов Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Слава Ангархаевые 4 минута 30 секунда соо илажа., Буряадай АССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртөө.

52 килограммай шэгнүүртэ Зүүн-Сибириин технологическа институдай студент Раднажаб Бороев илаха гэжэ сугларагшад һанаһан байгаа. Зүгөөр эндэ хүлеэгдээгүй ушар болобо. Тэрээнтэй барилдахаяа ковер дээрэ гараһан Баян-Голой дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Юра Дугаров тээлмэрдэжэ байнгүй, түрүүшын минутаһаа шангаар добтолжо, Р. Бороевые нюрган дээрэнь унагаажа, сугларагшадай магтаал һайшаалда хүртэһэн байна. Тиихэдэ Түнхэнэй эдир барилдаашан Сережа Ханхаев Бороевые гурбадахи һууриda түрижэрхёо.

62 килограмм. Эндэ технологическа институдай студент Геннадий Алтаевай, багшанарай институдай студент Сергей Сакияевай уулзалга айхабтар шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, сугларагшадай анхарал татаһан байна. Гадна, хоёр командын тренернүүд сэдьхэлээ ехээр хүдэлхэ ушартай болоо. Г. Алтаев энэ уулзалгаяа 21:19 тоотойгоор шүүжэ, республикын чемпион болобо.

— «Восточные Саяны» колхозой Толтойн дунда һургуулиин һурагшад Түнхэнэй аймагые энэ нааданда түлөөлбэ. Тракторна бригадын хүтэлбэрилэгшэ Владимир Митриков эдэниие хэдэн жэл соо һурган бэлдэжэ байна.

Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуулиин барилдаашад республика дотороо алдаршанхай. Нёдондо жэл эдэнэр Якутск хотодо болоһон зонын мүрысөөндэ республикаяа түлөөлхэдөө, командаараа хоёрдохи һуури эзэлээ һэн. Энэ һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Витя Будаев, 10-дахи классай һурагша Юра Жалсараев гэгшэд чемпионууд болоһон юм.

74 килограммай шэгнүүртэн соохоо Улаан-Үдын 1-дэхи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Н. Бураев бархүсэтэй, һайн онол аргатай байжа шалгарба. Бусад шэгнүүрнүүдтэ В. Ломпоев, А. Заикин, А. Колесов гэгшэд эрхимлээ.

Мүрысөөнэй дүнгөөр Улаан-Үдын Советскэ районой суглуулагдамал команда (тренерынь В. Н. Иванов) Буряадай АССР-эй чемпион болобо. Баргажанай аймагай хүбүүд (тренерынь В. С. Очиров) — хоёрдохи, Октябрьска районой эдир барилдаашад (тренерынь Г. Б. Баймеев) гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна. Зонын мүрысөөндэ хабаадаха эдиршүүлэй суглуулагдамал команда бүридүүлэгдээ.

Физкультура болон спортын республиканска комитедэй дамжуулгын кубок, 1 шатын дипломууд, үнэтэ бэлэгүүд илагшадта барюулагдаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

СПОРТЫН ЭЛДЭБ ҺОНИН

ҮНДЭР ДЭЭДЫН БҮХЫ НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ

ГААГА. Ленинградай университедэй 19-тэй студент Александр Кочиев Голландиин Гронинген хотодо болоһон мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлжэ, эдиршүүлэй дунда шатараар Европын чемпион болоод, алтан медаляар шагнагдаба. Тэрэ абажа боломоор 9-һөө 6 очко абаа. Болгариин шатаршан Венцеслав Инкев, испанец Алехандро Пабло гэгшэд тус тустаа иимэ дүн харуулбашье, хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна. Даб дээрэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ эрхим дүн харуулһанайнтаа түлөө Кочиев мүрысөөндэ илажа гараба.

Мүнөө совет шатаршад үндэр дээдын бүхы нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

ИНЦЕЛЛИИН ЕЛҮҮР ДЭЭРЭ

ИНЦЕЛЛЬ. Эндэхи алдар суута елүүр дээрэ болоһон уласхоорондын ехэ мүрысөөндэ совет спортсмен басагад яһала амжалтатайгаар урилдаһан байна. Ленинградай түлөөлэгшэ Нина Статкевич 1500 метртэ эрхимлээ — 2 мин. 18,23 сек. Горький хотын спортсменка Татьяна Аверина, Канадын конькишан Сильвия Бурка удаадахи һууринуудта гараба.

500 метрэй зайда Смоленскын конькишан Любовь Садчикова илаа—43,37 сек. 1000 метрэй зайда тэрэ мүн лэ нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Урда тээнь 500 метрэй зайда Ленинградай спортсмен Евгений Куликов илааһэн—39,33 сек.

3000 метрэй зайда Ленинградай түлөөлэгшэ Нина Статкевич түрүүлбэ. Тэрэ 5 мин. 01,25 сек, саг харуулаа.

Голландиин конькишан Йос Валентейн 1000 метрэй зайда илаба. Ленинградай спортсмен Александр Сафронов хоёрдохи һуурида гараһан байна.

ДҮРБЭН ТРАМПЛИН ДЭЭРЭ МҮРЫСӨӨН БОЛОБО

ВЕНЭ. ГДР-эй 22-той спортсмен Иохен Даннеберг дүрбэн трамплин дээрэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Тэрэ 920,2 очко абаба. Австриин түлөөлэгшэд Карл Шнабль, Рейнхольд Бахлер, Тони Иннауэр гэгшэд удаадахи һууринуудта гараа.

17-той санашан Иннауэр Бишофсхофендо илажа гараһан байна. Тэрэ Оберстдорф Гармиш-Партенкирхен хотонуудта болоһон мүрысөөндэ шүүгээ һэн.

(ТАСС).

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» 1976 оной январиин 7-до үнгэргэгдэһэн нэгэдэхи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 21 (морёор урилдалгын спорт), 22 (коньки), 26 (мотобол), 31 (тамаралга), 36 (слалом), 39 (самбо);

«Спортлото-2»: 5 (бадминтон), 18 (городки), 23 хүнгэн атлетикэ, 27 (мотоспорт), 36 (слалом), 47 (бүмбэгэтэй хоккей).

(ТАСС).

Түгэсхэлэй конференци

Үнгэрһэн жэлэй ноябрь-декабрь һарануудта декабристнуудай буһалгаанай болоһоор 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан конференци аймагай олон һургуулинуудта үнгэргэгдөө. Сэлэнгын, Түнхэнэй, Баргажанай, Кабанскын аймагуудта, Улаан-Үдын гурбан районуудта иимэ конференцинүүд илангаяа һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Январь һарын 7-һоо 9 болотор Улаан-Үдэ хотодо «Байгал шадар ажаһууһан декабристнууд» гэһэн темээр республикын һургуулинуудай һурагшадай конференци үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Эндэ алдар габьяатаниие бэдэрэгшэдэй болон шэнжэлэгшэдэй хүдэлмэриин дүн гаргагдажа, эрхимүүдынь элирүүлэгдэхэ.

Н. АЖЕЕВА.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ШУЛУУН ЗЭБСЭГТЭ ҮЕЫН СУУРЯАН

Манила хотоһоо (Филиппины) 800 километр зайтай газарта оршодог Минданао арал дээрэ эртэ урда сагай тасадаһугай зон олдобо. 26 эрэшүүл, эхэнэр болон үхибүүд тэндэ шулуун зэбсэгтэ үеын байдалаар агы нүхэдүүд соо ажаһуудаг, үбһэ ногооной үндэһөөр эдеэлдэг, агнуури, газар эдлүүри гэжэ огто мэдэхэгүй, ондоо тээхи газартай ямаршье харилсаагүй ажаһууһан байха юм. Энэ хадаа, эрдэмтэдэй боможоор, «манай үеын, үгышье һаа, бүри үнгэрһэн хэдэн үе сагай саанахи, антропологиин эгээл шухала нээлтэ болоно».

ХУТАГААР АЛАГДАҺАН ЭРЕЭН ГҮРӨӨҺЭН

Суматра арал дээрэ оршодог нэгэ тосхонойхид нютагайнгаа хоёр хүнэй юрэ бусын олзотой ерэһэндэ тон ехэ баяртайгаар угтабад. Юуб гэбэл, тэрэ хоёрынь хутагаар эреэн гүрөөһэ алаһан байгаа.

Тэдэ хоёрой түлеэ бэлдэхээр шэдхэ ой руу ороод ябатарынь гэнтэ эреэн гүрөөһэн тэдээндэ добтолон ороо. Үсэд шанга тэмсэл соогуур тэдэнэр аюулта арьяатаниие хутагаараа үхэсэр хадхажа шадаһан байха юм.

СҮЛ ГАЗАРАЙ ҺОНИН ҮЗЭГДЭЛ

Бешарада августын тэнгээр бороо ороо гэжэ гү? Энэмнай тус нютагайхидта огто үзэгдөөгүй, август соо Москвада саһанай ороһондол адли гайхамаар ушар болоно. Гэбэшье Сахарадахи эгээл гандуу энэ райондо үнэхөөрөө бороо ороһон байна. Тиихэдэ үшөө ямараар орооб? Сүл талын дунда оршодог Алжирай энэ жаахан хото дээгүүр 15 часай туршада аадарай хара үүлэн бөөгнэржэ, таһаралтагүй бороо адхаа. Байгаалиин иимэ һонин үзэгдэл байгша ондо тус хотынхидые хоёр дахин гайхуулба. Үнгэрэгшэ хабар баһал иимэ ехэ үһатай аадар гэнтэ орожо, урдань үзэгдөөгүй ехэ үер болоһон юм.

АРАЛ УРГАНА

Огасавара архипелагдахи нэгэ бишыхан, ойролцоол 20 дүрбэлжэн километр хэмжээтэй Иото гэжэ арал һүүлэй үедэ Япон геофизигүүдэй анхарал ехээр татадаг болонхой. Тэрэ арал яаха аргагүй түргэн ургана. Гол түлэб дээшээ ургана. Иото жэл бүри 30 сантиметрһээ бага бэшээр үндэр болоно. Һүүлэй 20 жэл соо тэрэ аралай зарим участогууд далайн нюруунһаа 12 метр үндэр болон ургаа. Тус арал вулканай зонодо оршодог юм. Энэ аралай ургалтые шэнжэлдэг эрдэмтэдэй элидхэл дотор иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: «Ерээдүйдэ эндэ вулканай айхабтар ехэ тэһэрэлгэ тохёолдожо болохо».

«Азия и Африка сегодня» гэжэ журналһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.00 — «Зураг бүридэнь наран» (үнгэтэ). 11.15 — «Үхибүүдтэ фильм». «Котелок и нос картошкой» — уран һайханай телефильм, 4-дэхи сери (Венгри) үнгэтэ. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10—Мультфильмнүүдэй программа: «В Яранге горит огонь» и «Ну погоди» (8 выпуск). 12.40—12.50 — Забһарлалга. 12.50 — «Уран зураашад тухай хөөрэлдөөн». СССР-эй арадай уран зурааша А. Пластов (2-дохи дамжуулга) үнгэтэ. 13.20 — «13 стульев» (үнгэтэ)). 14.30 — «Ухаалан зохёогшо». 15.00 — «Булад яажа хатуужааб». телефильм 6-дахи сери (үнгэтэ). 15.55 — Классическа хүгжэмэй концерт. 16.15 — «Бидэнэр БАМ баринабди» (үнгэтэ). 16.50 — «Граф Люксембург» — телевизионно хүгжэмтэ зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха. 18.30 — «Время».

«Улаан-Үдэ. 19.00 — «Зохёохы ажалай түсэбүүд»: «Орбита». 19.25 — Хоккейгээр уласхоорондын уулзалга. «Бостон Брюинс» — ЦСКА (3-дахи үе). Бостонһоо дамжуулга. 20.05 — «Булад яажа хатуужааб» — телефильм. 6-дахи сери (үнгэтэ). «Бессмертие». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — 21.25 — Забһарлалга. 21.25 — «Бидэнэр БАМ баринабди» (үнгэтэ). 22.00 — «Рядом с ветром» — телевизионно баримтата фильм. 22.10 — «Граф Люксембург» телевизионно хүгжэмтэ зүжэг. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — Классическа хүгжэмэй концерт (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.25 — «Шогзугаа» (буряадаар дамжуулга). 19.45 — «Элүүр энхэ байлга»—тележурнал. 20.05 — «Литературна Буряад орон». 20.55 — Телевизионно һонин.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
Телеграф Телефон радио

БОНН

Баруун Германиин коммунистнуудай зорилгонууд

ТАСС

Германиин Коммунис партиин правлениин президиумэй заседани Дюссельдорфдо болобо. ГКП-гэй түрүүлэгшэ Г. Мис тэрээн дээрэ үгэ хэлээ. Партиин гаргаһан бүхы хүсэлэл оролдолгонууд партиин энэ хабар болохоёо байгаа ээлжээтэ съездэ бэлдэхэ хэрэгтэ шэглүүлэгдэхэ ёһотой гээд тэрэ тэмдэглэбэ. ГКП хадаа мүнөөнэй хүшэр бэрхэшээлтэй байдалһаа гарахын, ажалшадай ашаа туһа хангахын тула тодорхой зам заажа үгэһэн парти болоно гээд съезд үшөө дахин харуулха юм.

Ехэ капитал ба хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү, демократическа эрхэ сүлөө ба эрхэнүүдые хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ коммунистнуудай, социал-демокрадуудай ажал ябуулга нэгэдүүлхын түлөө ГКП саашадаашье эдэбхитэйгээр тэмсэхэ байна гэжэ Г. Мис хэлээ. Коммунис байгуулалтада харша номнолдо эсэргүүгээр тэмсэхэ байна.

БИСАУ

ҮРГЭНӨӨР ДЭМЖ ЭНЭ

ТАСС

Гвиней-Бисау гэдэг Республикын гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг гүрэнэй комиссар Виктор Марна Африкын нэгэдэлэй эмхиин Аддис-Абебэ хотодо болохо онсо яаралтай сессидэ ошохынгоо урда тээ үгэ хэлэхэдээ, Анголын Арадай Республикын правительствые мэдэрэлгэ Анголын асуудалые шиидхэхэ ори ганса зам болоно гэжэ мэдүүлээ. Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөн (МПЛА) хадаа Анголын арадай үндэһэн эрилтэнүүдые хуулита ёһоор хамгаалагша болоно. Тиимэһээ бэеэ дааһан байдалтай Африкын оронууд тэрэниие бүрин дэмжэхэ зэргэтэй гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

БАНГИ. (ТАСС). Анголын Арадай Республикада туһаламжа дэмжэлгэ үзүүлхыень Чадай правительство Африкын нэгэдэлэй эмхиие уряалба.

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). «ЮАР-ай сэрэгүүдэй ээрхэг түримхэй ябуулгада Анголын арадай харюу сохилто үгэхэдэнь, туһаламжа үзүүлхэ харгы зам олохын, Анголодо гадаадаһаа хамааралсалгые буруушаахын, НРА-гай правительствые мэдэрхыень ЮАЕ-гэй гэшүүн бүхы оронуудые уряалхын түлөө Аддис-Абебэ ошохомнай», — гэжэ Конгын гадаадын хэрэгүүдэй министр Теофиль Обенга Эфиопиин ниислэл хото ниидэн ошохынгоо урда тээ эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Колониализм ба империализмын дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөрхын түлөө тэмсэдэг арадуудые саг үргэлжэ дэмжэн туһалжа байдагайнь түлөө тэрэ социалис оронуудта гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэбэ.

ЛАОС. (ТАСС). НРА-гай правительствые мэдэржэ, тэрээндэ али бүхы туһаламжа үзүүлхэ гээшэ ОАЕ-гэй нэн түрүүшын уялга болоно гэжэ Ганын гадаадын хэрэгүүдэй комиссар Роджер Фелли мэдүүлээ.

БУЖУМБУРА. (ТАСС). Урда Африкын ээрхэг түримхэйшүүл ба эдэнэй дахуулнуудта эсэргүү тэмсэлдэ МПЛА-гай илалта туйлаа гээшэ һаань, Анголодо амгалан ба аюулгүй байдал хангагдаха байна гэжэ Бурундиин гадаадын хэрэгүүдэй ба харилсаа холбооной министр Мельхиор Буакира Аддис-Абебэ ошохынгоо урда тээ эндэ мэдүүлээ.

НУАКШОТ. (ТАСС). Анголын Арадай Республикада ЮАР-ай зэбсэгтэ хамааралсалгые Мавританиин президент Моктар Ульд Дадда эрид буруушааба.

ВАШИНГТОН

Хойшо татаха гэһэн хараа бодол

ТАСС

Америкын тусхай түшаалтадтай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэеэ Израилиин гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Аллон албанай хэрэгээр Холбоото Штадуудта ерэбэ.

Гүрэнэй департаментын түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, Дүтын Зүүн зүгэй асуудалай январиин 12-то ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ зүбшэн хэлсэгдэхэеэ байһантайнь дашарамдуулан, американ-израилиин энэ хөөрэлдөөнэй үедэ ниитэ нэгэн хараа бодол тодорхойлхо гэһэн зорилго табигдаха байна. И. Аллон Вашингтон ерэмсээрээ, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй заседанида Израиль хабаадахагүй юм гэжэ мэдүүлээ. Тиигэжэ Тель-Авив хойшо татажа байһанаа элирхэйлэн гэршэлбэ. Палестинын араб арадай ори ганса бодото түлөөлэгшэ гэжэ уласхоорондын оршондо үргэнөөр мэдэрэгдэһэн Палестиные сүлөөлхэ эмхиин түлөөлэгшэд Аюулгүйн Соведэй заседанида хабаадахаар уригданхай.

ХҮДЭЛМЭРИГҮЙШҮҮЛ ОЛОШОРНО

ВАШИНГТОН. Мүнөө Америкын Холбоото Штадуудта 8 миллион гэхэ гү, али ажаллаха аргатай бүхы хүнүүдэй 8,3 процентнь хүдэлмэригүй байһаар.

ТОКИО. Япондо хүдэлмэрээр хангагдалга муудажа байнхай. 1975 оной ноябрь һарада 1 миллион 320 мянган хүн гэхэ гү ,али нёдондо жэлэйхиһээ 21,5 процентээр олон хүн хүдэлмэригүй байба.

ПАРИЖ. Тусхай баримта мэдээнүүдэй ёһоор, Францида 1.100 мянган хүн ажалгүй болонхой.

(ТАСС).

КОЛОМБО

ШАХАРДУУ БАЙДАЛ ҺУЛАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Үнгэрһэн 1975 ондо уласхоорондын удха шанартай үйлэ хэрэгүүд болоһон байна гэжэ Коломбодо барлагдадаг түрүү үзэлтэй «Атта» газетэ бэшэнэ. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулагдажа, эб найрамдалан түлөө тэмсэлшэдэй ажал ябуулга эдэбхижүүлэгдэжэ байна. Эб найрамдалта политикын хэлбэришэгүй гол ёһонуудта үнэн сэхэ Советскэ Союз энэ хүгжэлтые саашадань үргэдхэхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөн. Хельсинкидэ амжалтатайгаар хүдэлмэреэ дүүргэһэн байна гээд газетэ тэмдэглэнэ. Энэ зүблөөн дайнай һүүлэй үедэхи уласхоорондын эгээл ехэ хуралдаан болобо гэжэ тоолонобди.

Европо түбидэ аюулгүй байдал хангаха талаар шухала хэмжээнүүдые бэелүүлхэ талаар Хельсинкидэ үгэеэ ойлголсоһон ушар бүмбэрсэг дэлхэйн бусад районуудай арадуудта һайн жэшээ болохо байна.

Үнгэрһэн жэлдэ социалис оронуудай туйлаһан амжалтанууд социалис байгуулалтын капитализмһаа арсашагүй булюу байһыень үшөө дахин элирхэйлэн харуулаа гээд «Атта» газетэ бэшэнэ. Тиихэ үедэ капиталис оронуудай экономико улам доройтон муудаһан байна.

ЧЕХОСЛОВАКИ. Чехословакиин промышленна предприятинууд Советскэ Союзай захилаар бүтээгдэжэ байгаа машина, техникээ болзорһоонь урид гаргаһан тухайгаа мэдээсэнэ. Б. Шмералиин нэрэмжэтэ Брно хотын машина бүтээдэг заводууд 7,5 миллион крон продукци болзорһоонь урид СССР эльгээһэн тухайгаа элидхэбэ. Эндэ Камска автомобильна заводто тодхогдохо мундуу ехэ хүсэтэй прессүүд бүтээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КамАЗ-да эльгээгдэхэ түхеэрэлгэнүүд хабсаргагдана.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

□ «БУРЯАД ҮНЭН» □ 1976 оной январиин 9. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04313. Заказ № 01598.